

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління і бізнесу
ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

на тему: «Грошові кошти ЗАТ «Одесакондитер»: фінансовий облік та аналіз ліквідності балансу»

ШИФР КРБ.ФОтаА.1.579-03.4.2

Здобувача: _____ **Богуцького І.Є.**

Керівник: _____ **доц. Ступницька Т.М.**

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від « 4 » червня 2026 р., протокол № 14.

Завідувач кафедри фінансів, обліку

та аудиту

_____ **Наталія КУПРІНА**

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ННІ – Навчально-науковий інститут економіки, управління
і бізнесу ім. Г.Е.Вейнштейна

Кафедра – Фінансів, обліку та аудиту

Ступінь вищої освіти – перший (бакалавр)

Спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма – «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри фінансів, обліку та аудиту

« ____ » _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Богуцького Іллі Євгенійовича

- Тема роботи: «Грошові кошти ЗАТ «Одесакондитер»: фінансовий облік та аналіз ліквідності балансу»
Затверджена наказом ОНТУ від 24 жовтня 2025 р. наказ № 579-03
- Термін здачі здобувачем закінченої роботи 4 червня 2026 р.
- Вихідні дані до роботи: Звітні дані про діяльність підприємства за два роки.
- Перелік питань, які потрібно розробити: Сутність, значення та законодавча база обліку грошових коштів підприємства. Техніко-економічна характеристика підприємства та аналіз ліквідності балансу за два роки на ньому. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку грошових коштів на ньому. Висновки та пропозиції.
- Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) таблиць – 17, рисунків – 8.

6. Консультанти по роботі, із зазначенням розділів роботи, що стосуються їх:

Розділ	Консультант (вчене звання, П.І. п-Б)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання **2 лютого 2026 р.**

Керівник _____ Ступницька Т.М.

Завдання прийняв до виконання _____ Богуцький І.Є.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1. <i>Розробка теоретичного розділу кваліфікаційної роботи</i>	2.02.26 - 10.03.26	
2. <i>Техніко-економічна характеристика підприємства та економічний аналіз за напрямом кваліфікаційної роботи за два роки</i>	11.03.26 - 11.04.26	
3. <i>Організація бухгалтерського обліку на підприємстві та обліку за напрямом кваліфікаційної роботи на ньому</i>	12.04.26 - 25.05.26	
4. <i>Оформлення кваліфікаційної роботи</i>	26.05.26 - 4.06.26	

Здобувач вищої освіти _____ Богуцький І.Є.

Керівник роботи _____ Ступницька Т.М.

Несу відповідальність за ідентичність електронного та друкованого варіантів кваліфікаційної роботи, даю згоду на обробку персональних даних та не заперечую проти розміщення кваліфікаційної роботи на офіційних web-ресурсах ОНТУ.

Підтверджую, що в кваліфікаційній роботі відсутні порушення норм академічної доброчесності.

Здобувач вищої освіти Богуцький І.Є. _____

АНОТАЦІЯ

кваліфікаційної роботи на тему: «Грошові кошти ЗАТ «Одесакондитер»: фінансовий облік та аналіз ліквідності балансу»

В кваліфікаційній роботі було проведено вивчення економічної сутності обліку грошових коштів, здійснений аналіз основних показників діяльності та аналіз ліквідності балансу підприємства, також був досліджений стан бухгалтерського обліку та обліку грошових коштів ЗАТ «Одесакондитер». Проведені в кваліфікаційній роботі дослідження були спрямовані на розробку певних пропозицій, щодо вдосконалення організації обліку грошових коштів.

У першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто економічну сутність обліку грошових коштів: поняття, класифікація, нормативно-правова база та завдання обліку грошових коштів, їх документальне оформлення, відображення грошових коштів на рахунках бухгалтерського обліку та у формах фінансової звітності. У другому розділі роботи здійснено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності та аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер» за два роки. В третьому розділі розглянуто стан, організацію бухгалтерського обліку та обліку грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер».

У висновках вказуються результати проведених досліджень з питань обліку грошових коштів та аналізу ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер», надано рекомендації та пропозиції, щодо удосконалення бухгалтерського обліку та обліку грошових коштів, а також пропозиції щодо позбавлення негативних явищ, що призведе до покращення діяльності підприємства.

Кваліфікаційна робота містить:

текстової частини	- 72 с.;
таблиць	- 17;
рисунків	- 8;
додатків	-1.

ЗМІСТ

Вступ	С. 5
1. Економічна сутність обліку грошових коштів	8
1.1. Сутність та класифікація грошових коштів	8
1.2. Нормативно-правова база та завдання фінансового обліку грошових коштів	10
1.3. Методологія фінансового обліку грошових коштів за національними стандартами	13
2. Економічний аналіз діяльності та аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер»	40
2.1. Техніко економічна характеристика підприємства	40
2.2. Аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер»	44
3. Стан бухгалтерського обліку та обліку грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер»	54
3.1. Характеристика організації обліку на підприємстві	54
3.2. Облік грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер»	57
Висновки та пропозиції	64
Список використаних джерел	69
Додатки	73

ВСТУП

У сучасних умовах макроекономічної нестабільності, воєнних ризиків та мілливості ринкового середовища в Україні, основним критерієм конкурентоспроможності будь-якого підприємства є його фінансова стійкість. Фундаментом для її підтримання є ефективна система фінансового менеджменту, яка базується на оптимізації грошових потоків та забезпеченні належного рівня платоспроможності. За цих обставин особливого значення набуває раціональна організація обліку грошових коштів та проведення об'єктивного аналізу ліквідності балансу підприємства на регулярній основі.

Грошові кошти є найбільш ліквідною частиною оборотних активів, яка забезпечує безперервність його операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Будь-які недоліки в організації обліку грошових коштів, відсутність належного внутрішнього контролю за їх рухом чи виникнення неконтрольованих касових розривів здатні паралізувати діяльність ефективно працюючого підприємства, призвести до зриву контрактів, нарахування штрафних санкцій та руйнування ділової репутації.

Водночас, наявність грошових ресурсів на рахунках є статичним показником, тоді як ліквідність балансу відображає динамічну, структурну спроможність підприємства вчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми терміновими зобов'язаннями у майбутньому. Особливої актуальності це питання набуває для підприємств, які проходять етап реструктуризації або зміни бізнес-моделі (зокрема, при переході від виробничої діяльності до сфери надання послуг чи операційної оренди площ). Для таких суб'єктів господарювання традиційні загальноекономічні нормативи ліквідності втрачають свою репрезентативність, що вимагає розробки специфічних, гнучких підходів до оцінювання структури балансу та моделювання грошових потоків.

Таким чином, необхідність посилення інформаційної функції бухгалтерського обліку грошових коштів, адаптація методологічного інструментарію аналізу ліквідності до галузевих і структурних особливостей підприємств свідчать про актуальність обраної теми роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є розкриття питань, пов'язаних з бухгалтерським обліком грошових коштів та аналізом ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер», а також розробкою практичних рекомендацій щодо удосконалення питань, що вивчалися відповідно до діючого законодавства України. Завданнями дослідження кваліфікаційної роботи є: вивчення питань економічної сутності грошових коштів, розкриття їх поняття та класифікації; розгляд нормативно-правових документів, які регулюють облік грошових коштів в Україні та завдань їх обліку; вивчення методичних аспектів бухгалтерського обліку грошових коштів за національними стандартами України; аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ЗАТ «Одесакондитер» за два роки; здійснення аналізу ліквідності балансу підприємства; вивчення організації обліку та обліку грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер»; формування рекомендацій щодо покращення обліку грошових коштів та аналізу ліквідності балансу.

Об'єктом дослідження в даній кваліфікаційній роботі є грошові кошти, предметом дослідження – облік грошових коштів та аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер».

Теоретичною основою кваліфікаційної роботи послуговували роботи таких вчених як О.П. Антонюк, І.О. Бланк, О. Я. Базилінська, М.М. Бердар, А. П. Дорошенко, Є. В. Мних, Т.В. Польова, Г.В. Савицькаї, І. П. Ткаченко, І. О. Школьник, А.В. Череп та ін. та ін.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти України, міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, постанови Верховної Ради України, Кабінету Міністрів, наукові праці вітчизняних учених з питань обліку грошових коштів та аналізу ліквідності балансу підприємства, а також дані первинного, аналітичного і синтетичного обліку досліджуваного підприємства, річні звіти, дані статистичної звітності та довідкові матеріали.

Основні теоретичні та практичні результати дослідження доповідалися, отримали позитивну оцінку та були апробовані на: наукових конференціях – науковій конференції здобувачів вищої освіти ОНТУ (секція фінансів, обліку і аудиту) 26 березня 2026 р. м. Одеса; VIII всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд

молоді» 17 квітня 2026 р. м. Одеса; на науковому колоквиумі «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» 17.04.2026 р. в рамках дослідження наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів» кафедри фінансів, обліку та аудиту ОНТУ (Додаток А).

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел. В даній кваліфікаційній роботі розглянуті питання обліку грошових коштів та аналізу ліквідності балансу на прикладі ЗАТ «Одесакондитер».

1. ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

1.1. Сутність та класифікація грошових коштів

У системі бухгалтерського обліку грошові кошти посідають особливе місце, оскільки вони є початковою та кінцевою точкою кругообігу будь-якого капіталу.

Грошові кошти – це найбільш ліквідна частина оборотних активів підприємства, яка представлена готівкою в касі, коштами на рахунках у банках (у національній та іноземній валютах), сумами в дорозі та короткостроковими високоліквідними фінансовими інвестиціями.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [6], у вітчизняній практиці застосовується поняття «грошові кошти та їх еквіваленти» (рис. 1.1).

Рис. 1.1 – Класифікація грошових коштів за НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»*

*складено за даними [6]

Економічна сутність грошових коштів виражається через три основні функції в діяльності підприємства:

1. Засіб платежу – безперервне забезпечення розрахунків із постачальниками, підрядниками, бюджетом за податками та персоналом.

2. Засіб накопичення (резерву) – формування фінансового резерву для ліквідації касових розривів та покриття непередбачуваних витрат.

3. Інформаційна функція – грошовий вимірник є єдиною базою для зведення всіх активів і зобов'язань підприємства в фінансову звітність підприємства (форму №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»).

Грошові кошти є абсолютно ліквідними активами, вони не потребують часу на трансформацію, а спроможні негайно погашати поточні пасиви. Проте з погляду рентабельності вони не приносять доходу, якщо просто знаходяться на рахунках, і знецінюються під впливом інфляції. Тому основним завданням обліку є відображення їх наявності, та оптимізації їх обсягу.

Для побудови ефективної системи бухгалтерського обліку, формування звітності та зручності проведення аналізу, грошові кошти класифікують за низкою ознак.

Таблиця 1.1 – Класифікація грошових коштів підприємства за різними ознаками*

Ознака	Види грошових коштів	Характеристика та відображення в обліку
За формою існування	готівкові кошти	гроші в касі підприємства (субрахунок 301, 302)
	безготівкові кошти	кошти на поточних та інших рахунках у банках (рахунок 31).
За видом валюти	в національній валюті	в гривнях (основна валюта обліку та звітності в Україні).
	в іноземній валюті	в валюті інших держав (USD, EUR тощо), яка обліковується на окремих субрахунках за курсом НБУ.
За місцем зберігання	кошти в касі	наявна готівка на підприємстві.
	кошти в банках	грошові ресурси на рахунках в установах банків.
	кошти в дорозі	виручка, внесена в касу банку чи інкасаторам, але ще не зарахована на рахунок (рахунок 333).
За цільовим призначенням	на операційну діяльність	для повсякденних розрахунків
	на інвестиційну діяльність	для купівлі обладнання, модернізації площ під оренду.
	на фінансову діяльність	для виплати дивідендів акціонерам чи погашення кредитів.
За ступенем обмеження у використанні	вільні кошти	гроші, які менеджмент може вільно використовувати в будь-який момент.
	обмежені (блоковані) кошти	кошти на арештованих рахунках, застави (акредитиви), цільові суми, використання яких тимчасово заблоковано.

*складено з використанням джерел [6, 26, 33]

У сучасній практиці господарювання взаєморозрахунки між суб'єктами підприємницької діяльності, державними інституціями та установами фінансово-кредитного сектору реалізуються переважно у безготівковій формі. Суть безготівкових розрахунків полягає в тому, що платежі здійснюються шляхом переказу коштів із рахунку платника в банку на рахунок одержувача, тобто шляхом проведення відповідних записів за рахунками учасників розрахунків. Можливі також безготівкові розрахунки через залік взаємних вимог контрагентів. На відміну від готівкових розрахунків, коли платник зобов'язаний передати належну суму готівки безпосередньо одержувачу, безготівкові розрахунки здійснюються без реальної готівки. У системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності весь сукупний рух безготівкових та готівкових ресурсів підприємства структурується за трьома функціональними напрямками [6]:

- операційна діяльність – відображає надходження та витрачання коштів, пов'язаних з основним напрямом діяльності підприємства (виробництвом, наданням послуг чи здачею майна в оренду).

- інвестиційна діяльність – охоплює рух капіталу внаслідок придбання чи реалізації необоротних активів та довгострокових фінансових інвестицій;

- фінансова діяльність – відображає операції, які призводять до зміни обсягу та структури власного і позикового капіталу підприємства (отримання кредитів, емісія акцій, виплата дивідендів).

1.2. Нормативно-правова база та завдання фінансового обліку грошових коштів

Ефективна організація обліку на підприємстві має вирішувати комплекс стратегічних та операційних завдань, основними з яких є:

- своєчасне і повне відображення в обліку всіх операцій, пов'язаних із рухом грошових коштів у касі та на рахунках у банках;

- контроль за наявністю грошових коштів та їх еквівалентів у місцях зберігання;

- формування достовірної бази даних для коректного заповнення фінансової звітності – форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та форми № 3 «Звіт про рух грошових коштів»;

- контроль за суворим дотриманням касової дисципліни, встановлених лімітів залишку готівки в касі та правил проведення безготівкових розрахунків згідно з чинним законодавством України (постановами НБУ);

- перевірка законності, доцільності та цільового використання грошових коштів;

- забезпечення збереження грошових коштів шляхом організації регулярних раптових і планових інвентаризацій каси та звірок залишків за виписками банку;

- синхронізація розрахунків з контрагентами: забезпечення облікової бази для аналізу дебіторської та кредиторської заборгованості, для вчасного виявлення та погашення заборгованості;

- надання оперативної інформації керівництву про наявність вільних грошових ресурсів для запобігання касовим розривам;

- контроль за валютними операціями: правильне нарахування курсових різниць за валютними рахунками підприємства.

Успішна реалізація окреслених завдань бухгалтерського обліку грошових коштів можлива лише за умови суворого дотримання встановленого законодавством правового поля. Фінансово-господарська діяльність суб'єктів господарювання в частині грошового обороту регламентується багаторівневою системою нормативно-правових актів, які визначають правила ведення обліку грошових коштів в Україні:

- Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. №996-XIV (зі змінами та доповненнями);

- Господарський кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями);

- Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. (зі змінами та доповненнями);

- Цивільний кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 р. (зі змінами та доповненнями);
- Закон України «Про платіжні послуги» від 30.06.2021 р. №1591-IX (зі змінами та доповненнями);
- Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями);
- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку¹ «Загальні вимоги до фінансової звітності» (зі змінами та доповненнями);
- Інструкція «Про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам платіжних послуг, затв. постановою Правління національного банку України №162 від 29.07.2022р. (зі змінами та доповненнями);
- Інструкція «Про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг», затв. постановою Правління національного банку України №163 від 29.07.2022р. (зі змінами та доповненнями);
- План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. за № 291 (зі змінами та доповненнями);
- Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. за № 291(зі змінами та доповненнями);
- Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. №148 (зі змінами та доповненнями);
- Кодекс України про адміністративні правопорушення - визначає порушення норм з регулювання обігу готівки.

Взаємозв'язок основних завдань обліку грошових коштів та нормативно-правових актів України наведений в табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Взаємозв’язок основних завдань обліку грошових коштів та нормативно-правових актів України*

Завдання обліку грошових коштів	Нормативний документ	Вплив на обліковий процес
Забезпечення законності касових операцій, дотримання лімітів каси	Постанова НБУ «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні»	Визначає правила приймання, видачі, інвентаризації готівки та оформлення первинних касових ордерів.
Формування достовірної звітності для аналізу ліквідності	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Регламентує критерії визнання грошових коштів та їх еквівалентів, а також правила їхнього відображення в Балансі та Звіті про рух грошових коштів.
Правильність відображення безготівкових переказів та заліків взаємних вимог	Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті користувачів платіжних послуг	Визначає вимоги до оформлення платіжних інструкцій та строків зарахування коштів на поточні рахунки.

*складено з використанням джерел [6,9,10]

1.3. Методологія фінансового обліку грошових коштів за національними стандартами

Облік грошових коштів на поточному рахунку. Організація грошового обороту на підприємствах базується на пріоритетності безготівкових розрахунків та централізації фінансових ресурсів у банківській системі. Згідно з чинними нормативно-правовими актами України, юридичні особи та фізичні особи-підприємці зобов’язані зберігати свої вільні грошові кошти на поточних, вкладних чи інших рахунках в установах банків (надавачів платіжних послуг). Згідно з Інструкцією про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам платіжних послуг НБУ [11], банки відкривають юридичним особам рахунки (рис. 1.2):

- поточний рахунок – основний рахунок підприємства для зберігання грошей та здійснення всіх видів розрахункових операцій;
- вкладний (депозитний) рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів протягом визначеного строку під відсотки (без права здійснення розрахункових операцій);
- рахунок умовного зберігання (ескроу) – це спеціальний банківський рахунок, що відкривається банком клієнту (власнику рахунку) для зарахування та

блокування грошових коштів з метою їх подальшого перерахування особі, зазначеній у договорі (бенефіціару), або повернення власнику рахунку за умови настання або ненастання підстав, визначених цим договором.

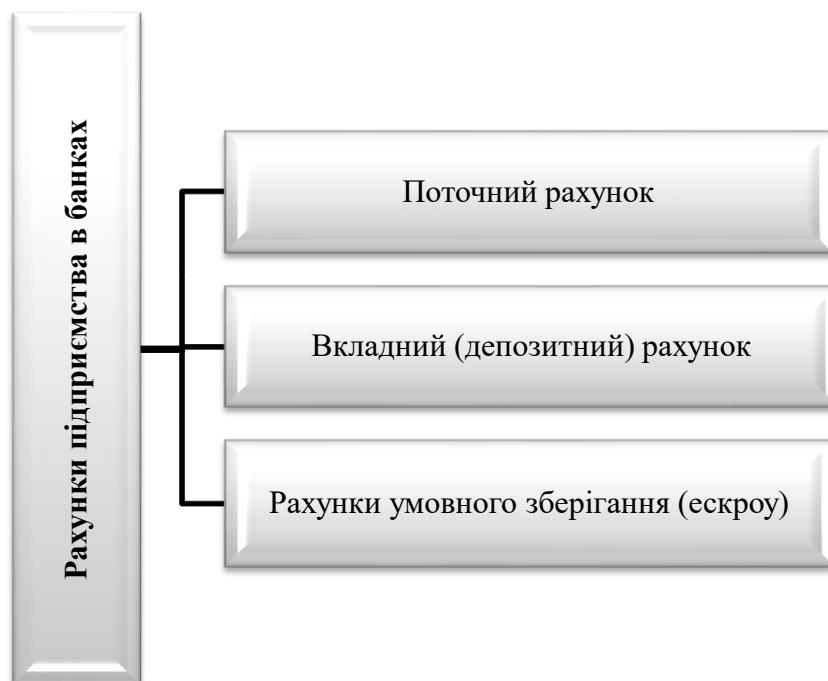

Рис. 1.2 – Класифікація банківських рахунків підприємства*

*складено з використанням джерел [11]

Між банком та підприємством укладається договір про відкриття банківського рахунку та комплексне розрахунково-касове обслуговування, яким регламентовано права, обов'язки та відповідальність сторін, а також визначено тарифікацію платіжних послуг, які надаються підприємству.

Процедура відкриття поточних рахунків суб'єктами господарювання в установах банків України регламентована нормативно-правовими актами Національного банку України. Для відкриття поточного рахунку юридична особа надає надавачу платіжних послуг (банку) такий пакет документів та відомостей [11]:

1. Заява про відкриття поточного рахунку. Оформлюється за встановленою банком формою (переважно в електронному вигляді), документ підписується керівником підприємства або іншою уповноваженою особою за допомогою Кваліфікованого електронного підпису (КЕП).

2. Копія установчих документів – у сучасній практиці банк самостійно отримує доступ до установчих документів в електронній формі через портал електронних сервісів Міністерства юстиції України.

3. Відомості з Єдиного державного реєстру (ЄДРПОУ) – інформація про державну реєстрацію юридичної особи, її керівництво, бенефіціарів та види діяльності через онлайн-верифікацію даних безпосередньо з Єдиним державним реєстром.

4. Податковий статус та облік ЄСВ. Обмін даними між банком та податковими органами щодо інформації про взяття підприємства на облік в органах Державної податкової служби як платника податків та зборів, а також як платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування відбувається автоматично в електронному форматі.

5. Документи, що засвідчують повноваження та ідентифікують осіб: підприємство подає до банку офіційні розпорядчі документи (накази про призначення, протоколи зборів) та перелік осіб, які мають право розпоряджатися рахунком. Ідентифікація та верифікація цих осіб здійснюється банком на підставі їх паспортних даних та реєстраційних номерів облікових карток платників податків, у тому числі з використанням е-документів.

Усі паперові документи (якщо вони подаються в оригінальній фізичній формі) мають бути належним чином завірені: або органом, що їх видав, або нотаріально, або підписом уповноваженого співробітника банку після звірки з оригіналом. При подачі документів в електронній формі на них накладається КЕП уповноваженої особи підприємства.

Поточний рахунок може бути закритий банком у наступних випадках [11]:

– за ініціативою клієнта: на підставі офіційно поданої заяви про закриття рахунку;

– у зв'язку з ліквідацією суб'єкта господарювання: на підставі рішення відповідного органу (державного реєстратора, суду або загальних зборів акціонерів), на який покладено функції щодо припинення юридичної особи;

– за наявності правових підстав, передбачених договором або законодавством: зокрема, у разі тривалої відсутності операцій за рахунком (якщо залишку коштів немає і транзакції не здійснювалися понад встановлений законодавством чи договором строк) або в рамках реалізації норм закону про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів (фінансовий моніторинг).

У разі добровільного припинення обслуговування рахунку за бажанням підприємства, до установи банку подається заява про закриття поточного рахунку, яка обов'язково має містити такі реквізити [11]:

- повне найменування надавача платіжних послуг (банку);
- найменування юридичної особи та її ідентифікаційний код за ЄДРПОУ;
- номер рахунку, що підлягає закриттю, у міжнародному форматі IBAN;
- дату складання та реєстрації заяви.

Заява про закриття поточного рахунку підписується керівником підприємства або іншою уповноваженою особою, якій делеговано право першого підпису.

За наявності відповідних умов у договорі банківського рахунку, зазначена заява може бути спрямована до банку в електронній формі за допомогою сучасних дистанційних каналів (системи «Інтернет-Клієнт-Банк» або через захищені інтерфейси API). У такому форматі достовірність документа засвідчується накладанням кваліфікованого електронного підпису (КЕП) уповноваженої особи.

За наявності залишку грошових коштів на поточному рахунку, який закривається, банк перед фінальним блокуванням здійснює комплекс завершальних операцій. До них належить: виконання платіжних інструкцій отримувачів на примусове списання (стягнення) коштів, що були прийняті банком до виконання раніше; видача залишку готівкою (якщо це дозволено режимом рахунку) або перерахування невикористаного сальдо на інші діючі рахунки підприємства згідно з розпорядженням клієнта.

Операційний день, у який було проведено останню транзакцію та повністю обнулено залишок грошових коштів на рахунку, вважається фінальним

етапом обслуговування, а наступний робочий день офіційно визнається датою закриття поточного рахунку у банківській системі.

При здійсненні розрахунків між підприємствами використовуються інструменти та основні форми розрахунків з використанням розрахункових документів на паперових носіях та в електронному вигляді, наведені на рис. 1.3.

Рис. 1.3 – Інструменти та основні форми безготівкових розрахунків*
*складено за даними [10]

Платіжна інструкція – розпорядженням платника або отримувача надавачу платіжних послуг (банку) щодо переказу коштів [10].

Чек – розрахунковий документ, що містить розпорядження власника рахунку (чекодавця) установі банку емітента (банку, що видає чек або чекову книжку), яка веде його рахунок, сплатити чекодержателю (отримувачу коштів за чеком) зазначену в чеку суму коштів [10].

Акредитив – договір, що містить зобов’язання банку-емітента, за яким цей банк за дорученням клієнта (заявника акредитива) або від свого імені проти документів, які відповідають умовам акредитива, зобов’язаний виконати платіж

на користь бенефіціара або доручає іншому (виконуючому) банку здійснити цей платіж [10].

Банківська платіжна картка – це персоніфікована пластикова картка з магнітною смугою або чіп-модулем, яка є ключем доступу до управління банківським рахунком і надає її власнику можливість безготівкової оплати товарів або послуг в різних торгових і сервісних підприємствах, що приймають картки до оплати, одержувати готівку у відділеннях банків і в банкоматах, а також користуватися іншими додатковими послугами та певними перевагами [10].

Вексель – це цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання терміну певну суму грошей власникові векселя (векселедержателю) [10].

Інкасові доручення (розпорядження) застосовуються у випадках стягнення в безспірному порядку сум фінансових санкцій, недоїмки в бюджет з податків, штрафів, які нараховані державними податковими органами.

Під час здійснення розрахунків можуть застосовуватись розрахункові документи на паперових носіях та в електронному вигляді.

Розрахунки із застосуванням платіжних інструкцій. Згідно з Законом України «Про платіжні послуги» [2] та нормативних актів НБУ [10,11], основним інструментом для здійснення безготівкових переказів є платіжна інструкція. Вона є розпорядженням ініціатора (платника або отримувача) надавачу платіжних послуг (банку) щодо виконання платіжної операції - переказу коштів.

Залежно від того, хто виступає ініціатором платежу, загальний порядок розрахунків поділяється на два алгоритми: кредитовий переказ (ініціює платник) та дебетовий переказ (ініціює отримувач).

1. Порядок здійснення кредитового переказу є найпоширенішою формою розрахунків, яка використовується для розрахунків із постачальниками та бюджетом. Порядок здійснення розрахунків за кредитовим переказом включає такі етапи [10]:

– виникнення підстави для платежу та оформлення інструкції: платник на основі первинного документа (договору оренди, рахунку-фактури, інвойсу)

формує платіжну інструкцію, це відбувається переважно в електронному вигляді через системи дистанційного обслуговування (Клієнт-Банк, Інтернет-банкінг);

- перевірка та прийняття банком платника: банк платника приймає платіжну інструкцію та проводить її обов'язкову верифікацію: перевіряє правильність заповнення реквізитів, наявність необхідної суми на рахунку платника, а також здійснює процедури внутрішнього фінансового моніторингу;

- списання коштів: за умови успішної перевірки банк списує кошти з рахунку платника та надсилає електронне повідомлення про переказ через СЕП (Систему електронних платежів) Національного банку України.

- зарахування коштів отримувачу: банк отримувача (надавач платіжних послуг бенефіціара) приймає кошти та зараховує їх на поточний рахунок отримувача.

2. Порядок здійснення дебетового переказу застосовується у випадках примусового стягнення коштів податковими органами або за умов попередньої договірної згоди. Порядок здійснення розрахунків за кредитовим переказом включає такі етапи [10]:

- ініціювання стягнення: отримувач коштів формує платіжну інструкцію на стягнення (дебетовий переказ) та подає її до свого банку разом із документами, що підтверджують право на примусове або договірне списання коштів з рахунку платника;

- пересилання інструкції: банк отримувача направляє платіжну інструкцію до банку платника;

- контроль та виконання: банк платника зобов'язаний перевірити легітимність вимоги (рішення суду або наявність у договорі пункту про регулярне автоматичне списання за комунальні послуги) та за наявності коштів на рахунку платника банк здійснює списання;

- зарахування: кошти перераховуються на рахунок отримувача, що стає підставою для закриття відповідних транзитних чи розрахункових субрахунків у бухгалтерському обліку.

Для визнання платіжної інструкції дійсною, вона має містити такі обов'язкові реквізити:

- найменування (або ПІБ) платника та отримувача, їх ідентифікаційні коди (ЄДРПОУ/РНОКПП);
- номери рахунків у форматі IBAN обох сторін;
- найменування та код надавачів платіжних послуг (банків);
- суму платежу (цифрами та словами) й валюту операції;
- призначення платежу – текстове поле, де чітко зазначається підстава переказу;
- дату складання та підпис (електронний цифровий підпис) відповідальних осіб.

Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків. Розрахункові чеки використовуються в безготівкових розрахунках підприємств та фізичних осіб з метою скорочення розрахунків готівкою за отримані товари, виконані роботи, надані послуги. Розрахунковий чек – документ, що містить не обумовлене письмове розпорядження чекодавця (платника) банку, який його обслуговує, здійснити переказ визначеної суми коштів на користь чекодержателя (отримувача).

Розрахунки чеками в Україні регулюються Цивільним кодексом [5] та нормативними актами Національного банку України [10]. Чеки виготовляються на спеціальних бланках суворої звітності й згруповані в чекові книжки (по 10, 25 або 50 аркушів).

Процес організації розрахунків розрахунковими чеками складається з кількох послідовних етапів [10]:

- подання заяви та депонування коштів (блокування ліміту): підприємство-платник (чекодавець) подає до банку, що його обслуговує, заяву на видачу чекової книжки. Одночасно з цим здійснюється бронювання (депонування) грошових коштів на окремому аналітичному рахунку. Банк списує кошти з поточного рахунку і перераховує їх на спеціальний рахунок. Це гарантує, що чек буде оплачений, оскільки гроші під нього вже зарезервовані.

- видача чекової книжки: банк видає представнику підприємства заповнену чекову книжку із зазначенням загального ліміту (суми задепонованих коштів), у межах якого можна виписувати чеки;
- виписування чека (здійснення платежу): у момент придбання товарів або отримання послуг платник заповнює бланк чека, у якому вказується точна сума, дата, місце складання, найменування отримувача та ставляться підписи відповідальних осіб підприємства разом із відбитком печатки; чек надається отримувачу;
- пред'явлення чека до оплати: отримувач коштів приймає чек і протягом встановленого законодавством строку (10 календарних днів, не враховуючи дня його виписки) пред'являє його у банк, який його обслуговує, разом із платіжною інструкцією на збір коштів (інкасо);
- банківський переказ та інкасація: банк отримувача через Національний банк України (або напряму) пересилає чек до банку платника; банк платника перевіряє достовірність чека, відповідність підписів та наявність заблокованого ліміту; після успішної верифікації кошти списуються з депонованого рахунку платника і зараховуються на поточний рахунок отримувача.

Перевагами розрахунків чеками є висока гарантія платежу для отримувача (оскільки гроші наперед заблоковані в банку) та можливість здійснювати розрахунки за відсутності доступу до мережі Інтернет чи систем дистанційного банкінгу в момент укладання угоди.

Через певні недоліки чекова форма розрахунків майже повністю витіснені електронними безготівковими платежами: складний і тривалий паперовий документообіг; обмежений термін дії чека (10 днів); ризик відмови в оплаті через щонайменшу помилку при ручному заповненні бланка; вилучення грошей з операційного обороту (оскільки ліміт чекової книжки заморожується в банку наперед).

Розрахунки акредитивами. Акредитив – це окремий договір від договору купівлі-продажу або іншого контракту, навіть якщо в акредитиві є посилання на них. Це форма безготівкових розрахунків, яка регулюється окремими стат-

тями Цивільного кодексу [5] та правилами НБУ [10]. Акредитив – це умовне грошове зобов'язання банку (банку-емітента), що приймається ним за дорученням клієнта (заявника акредитива/платника), здійснити платіж на користь отримувача коштів (бенефіціара) або уповноважити інший банк здійснити такий платіж за умови пред'явлення бенефіціаром документів, які повністю відповідають умовам акредитива.

У сучасній практиці акредитивна форма розрахунків виконує функцію фінансового гаранта: вона захищає покупця від ризику неотримання товару чи послуги після оплати, а продавця – від ризику несплати за вже надані блага.

Акредитиви класифікуються за наявністю забезпечення (покриття) та за можливістю відклику [10]:

За наявністю забезпечення (покриття):

- покритий (депонований) – банк-емітент заздалегідь перераховує кошти платника у повній сумі на рахунок акредитива в авізуючий банк;
- непокритий (гарантований) – кошти наперед не перераховуються, а авізуючому банку надається право списувати гроші з кореспондентського рахунку банку-емітента в момент пред'явлення документів.

За можливістю відклику:

- безвідкличний – не може бути змінений або анульований банком-емітентом без прямої згоди бенефіціара (відкличні акредитиви сучасними міжнародними правилами та практикою НБУ практично заборонені задля захисту прав продавців).

Процес організації розрахунків за допомогою акредитива є складним багатостадійним процесом, у якому беруть участь чотири сторони: платник (заявник), банк-емітент (банк платника), бенефіціар (отримувач) та авізуючий банк (банк отримувача) та включає послідовні етапи [10]:

1. Укладання договору з акредитивною формою розрахунків: платник та отримувач укладають базову угоду, де чітко прописують, що розрахунки здійснюватимуться через акредитив, а також детально вказують перелік документів, які продавець має надати для отримання грошей.

2. Подання заяви на відкриття акредитива: платник подає до свого банку (банку-емітента) заяву на відкриття акредитива. Залежно від виду акредитива, платник або депонує (заморожує) власні кошти на спеціальному рахунку (покритий акредитив), або банк відкриває йому кредитну лінію (непокритий акредитив).

3. Відкриття та авізування акредитива: банк-емітент відкриває акредитив (випускає фінансове зобов'язання) і направляє його в банк отримувача (авізуючий банк). Авізуючий банк офіційно повідомляє отримувача (бенефіціара) про те, що на його користь відкрито акредитив і гроші зарезервовано під конкретну угоду.

4. Виконання умов договору бенефіціаром: продавець (отримувач), знаючи, що оплата гарантована банком, виконує свої зобов'язання – відвантажує продукцію, здає виконані ремонтні чи будівельні роботи, підписуючи двосторонні акти.

5. Пред'явлення документів у банк: отримувач збирає всі передбачені умовами акредитива документи (акти приймання-передачі, рахунки-фактури, транспортні накладні, сертифікати) і протягом строку дії акредитива подає їх у свій авізуючий банк.

6. Перевірка документів та здійснення платежу: авізуючий банк перевіряє документи на відповідність умовам акредитива («чисто та без відхилень») і пересилає їх банку-емітенту. Банк-емітент здійснює фінальну перевірку. Якщо документи є коректними, банк-емітент списує заблоковані кошти зі спецрахунку платника і перераховує їх отримувачу.

Розрахунки з використанням дистанційних каналів. У вітчизняній та міжнародній практиці виділяють такі основні дистанційні канали, які використовуються юридичними особами:

1. Система «Клієнт-Банк» («Інтернет-Клієнт-Банк») – інструмент, що передбачає встановлення спеціального програмного забезпечення на комп'ютер бухгалтерії (або доступ через захищений веб-браузер). Дозволяє формувати па-

кети вихідних платіжних інструкцій, імпортувати виписки банку безпосередньо в облікову програму та здійснювати щоденний моніторинг залишків.

2. Мобільний банкінг для бізнесу (Mobile banking) – спеціалізовані додатки для смартфонів та планшетів, які частіше використовуються топ-менеджментом або фінансовим директором підприємства для оперативного підписання платіжних інструкцій, сформованих бухгалтером, та контролю за великими фінансовими надходженнями та витрачаннями.

3. API-банкінг (Application Programming Interface) – найбільш сучасний канал, що забезпечує пряму безшовну інтеграцію між ERP-системою підприємства та операційним днем банку. Дозволяє автоматично відправляти платежі та отримувати виписки безпосередньо з інтерфейсу бухгалтерської програми без необхідності окремого входу в банківські додатки.

Використання дистанційних каналів для підприємства має певні переваги:

- максимальна швидкість (оперативність) – грошові кошти перераховуються миттєво, що дозволяє оптимізувати операційний цикл;
- мінімізація витрат: тарифи банку за проведення електронного платежу є значно нижчими, ніж за обробку паперового документа операціоністом у відділенні;
- зниження ручних помилок – інтеграція з довідниками контрагентів та автоматична перевірка реквізитів зводять до мінімуму допущення помилок через людський фактор.

Процес безготівкових розрахунків за допомогою дистанційних каналів підпорядкований жорсткому регламенту кібербезпеки та складається з таких етапів:

1. Автентифікація та вхід у систему: Відповідальна особа (бухгалтер) здійснює вхід у систему дистанційного банкінгу за допомогою багатофакторної автентифікації (пароль, SMS-код, біометрія).

2. Формування електронної платіжної інструкції – бухгалтер заповнює реквізити платежу в електронній формі (IBAN контрагента, суму, призначення

платежу). Сучасні системи автоматично перевіряють коректність оформлення та підтягують назву отримувача за кодом ЄДРПОУ.

3. Накладання електронного підпису – сформована інструкція підписується Кваліфікованим електронним підписом (КЕП). Зазвичай використовується правило «двох підписів»: спочатку інструкцію підписує головний бухгалтер (перший підпис), а потім директор або фінансовий директор (другий підпис).

4. Передача та обробка банком – зашифрований пакет даних надходить на сервер банку-емітента. Автоматизована система банку перевіряє чинність сертифікатів КЕП, наявність покриття на рахунку та проводить автоматичний комплаєнс (фінансовий моніторинг).

5. Виконання операції – після успішної верифікації кошти списуються з рахунку підприємства та через Систему електронних платежів (СЕП НБУ) направляються в банк отримувача. Операція займає від кількох хвилин до кількох годин.

Отримання електронної виписки – наступного робочого дня (або в режимі онлайн) бухгалтерія вивантажує електронну виписку банку, яка є первинним документом і підставою для відображення бухгалтерських проводок в обліку:

Після реєстрації всіх здійснених операцій в кінці операційного дня банк формує виписки за рахунками кожного клієнта. Виписки банк формує, як правило, тільки у мірі руху коштів на банківському рахунку.

Банківська виписка є документом банку, в якому по дебету відображено списання грошових коштів з поточного рахунку підприємства, а по кредиту – надходження грошових коштів на рахунок.

У день отримання електронної або паперової виписки бухгалтер здійснює її комплексну обробку. Даний процес передбачає:

1. Хронологічна реєстрація – присвоєння виписці банку порядкового номера відповідно до внутрішнього журналу обліку в межах звітного періоду.

2. Формування пакету документів – систематизація та добір первинних документів (платіжних інструкцій, актів, рахунків), що юридично підтверджу-

ють факт здійснення кожної господарської операції та виступають законною підставою для руху коштів.

3. Комплексна перевірка – взаємна звірка достовірності записів у виписці банку з даними доданих первинних документів, а також контроль повної відповідності зазначених сум фактично перерахованих або зарахованих грошових коштів.

4. Контроль залишку – перевірка арифметичної правильності виведення кінцевого залишку грошових коштів на поточному рахунку після виконання всіх операцій за день.

5. Складання кореспонденції рахунків – зазначення кореспондуючих рахунків бухгалтерського обліку проти кожної суми у виписці та на доданих до неї виправдних документах відповідно до економічного змісту операції (представлення проводок).

6. Аналітичний облік – проведення деталізації інформації шляхом представлення аналітичних статей обліку (статей руху грошових коштів, центрів відповідальності чи конкретних договорів) для забезпечення потреб управлінського обліку та автоматизованої обробки даних.

Синтетичний облік операцій за поточним рахунком на підприємстві здійснюють на рахунку 31 «Рахунки в банках». За дебетом рахунка відображають надходження збільшення) грошей, за кредитом їх списання. Сальдо рахунка може бути тільки дебетовим і показує залишок грошей на певну дату. Оборот по дебету рахунка показує надходження готівки з каси, одержання коштів від покупців і замовників за реалізовану продукцію та ін., по кредиту рахунка 31 відображають зменшення коштів у зв'язку з видачею готівки в касу, погашенням заборгованості постачальникам, підрядникам, до бюджету, в банк за одержані кредити, тобто списання коштів [7].

Перелік та характеристика субрахунків рахунку 31 «Рахунки в банках» наведені у табл. 1.3.

Типова кореспонденція рахунків з обліку операцій на поточному рахунку у банку наведена у табл. 1.4.

Таблиця 1.3 – Перелік та характеристика субрахунків рахунку
31 «Рахунки в банках»*

№ рахунку	Назва рахунку	Характеристика
311	«Поточні рахунки в національній валюті»	Призначений для обліку наявності та руху грошових коштів в національній валюті, що знаходяться на поточних рахунках в банку, які можуть бути використані для поточних операцій.
312	«Поточні рахунки в іноземній валюті»	Призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.
313	«Інші рахунки в національній валюті»	Призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в національній валюті на інших рахунках підприємства.
314	«Інші рахунки в банку в іноземній валюті»	Призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в іноземній валюті.
315	«Спеціальні рахунки в національній валюті»	Призначений для обліку коштів на рахунку у системі електронного адміністрування податку на додану вартість, відкритому платнику податку в Казначействі, а також на інших спеціальних рахунках, відкритих у банку.
316	«Спеціальні рахунки в іноземній валюті»	Призначений для обліку грошових коштів в іноземній валюті, що підлягають розподілу чи додатковому попередньому контролю, у тому числі сум коштів в іноземній валюті, що підлягають обов'язковому продажу відповідно до законодавства.

*складено з використанням джерел [8]

Таблиця 1.4 – Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку операцій на поточному рахунку у банку*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
1. Зарахована готівка з каси підприємства в банк	31	30
2. Погашено довгострокову дебіторську заборгованість	31	18
3. Погашено заборгованість покупців за реалізовані їм товари, роботи, послуги	31	36
4. Надійшла заборгованість покупця по короткостроковому векселю одержаному	31	34
5. Отримано кошти від покупців за реалізовані власні акції	31	45
6. Зарахована заборгованість засновником за внесками в статутний капітал	31	46
7. Одержано цільове фінансування	31	48
8. Одержано довгострокову позику банку	31	50
9. Одержано короткострокову позику банку	31	60
10. Отримано аванс від покупця	31	68
11. Зараховані грошові кошти, які знаходилися в дорозі	31	33
12. Зарахований раніше виданий аванс	31	371

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
13. Одержано кошти, що надійшли за претензіями	31	374
14. Зарахована раніше видану тимчасову фінансову допомогу	31	377
15. Повернуті кошти постачальником	31	63
16. Повернуті кошти з бюджету (податковий кредит з ПДВ)	31	64
17. Отримано доходи майбутніх періодів (передплата від орендарів)	31	69
18. Надійшла виручка від реалізації товарів, робіт та послуг	31	70
19. Надійшла виручка від реалізації оборотних активів, а також пені, штрафи, неустойки	31	71
20. Зараховано на рахунок суми отриманих дивідендів, процентів за депозитними рахунками	31	73
21. Отримано кошти страхового відшкодування	31	655
22. Здійснені довгострокові фінансові інвестиції	14	31
23. Отримано готівку з банку	30	31
24. Перераховані кошти для придбання іноземної валюти	33	31
25. Здійснені короткострокові фінансові інвестиції	35	31
26. Повернуті покупцю раніше отримані кошти від нього	36	31
27. Здійснено передоплату постачальникам	37	31
28. Проведено передплату за газети та журнали	39	31
29. Викуплено акції власної емісії	45	31
30. Погашено цільове фінансування раніше отримане	48	31
31. Погашено довгостроковий кредит	50	31
32. Погашено короткостроковий кредит	60	31
33. Погашено поточну заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	61	31
34. Здійснено розрахунки з постачальниками, з іншими кредиторами	63, 68	31
35. Погашено заборгованість по облігаціях	52	31
36. Оплачено заборгованість по довгострокових і короткострокових векселях виданих	62,51	31
37. Перераховані до бюджету податки (штрафи)	641/2	31
38. Перераховано заробітну плату на особисті рахунки працівників	66	31
39. Списані кошти з поточного рахунку в оплату за здійсненні банком розрахунково-касового обслуговування	92	31
40. Перераховані платежі в пенсійний фонд	65	31
41. Відкрито рахунок акредитив (виконано депонування грошових коштів для чекової книжки)	313	31
42. Здійснено тимчасову фінансову допомогу	68	31
43. Перераховано відсотки за користування кредитом	68	31
44. Перераховано дивіденди учасникам	67	31

*складено з використанням джерел [8, 24, 26]

Узагальнення даних з обліку операцій на поточному рахунку у банку за журнально-ордерною формою обліку здійснюється у журналі-ордері 1 за кредитом рахунка 31 «Рахунки в банках» та у відомості 1.2 за дебетом рахунка [14]. Підставою для складання цих реєстрів є виписки банку і додані до них ро-

зрахункові документи, що підтверджують зарахування грошових коштів на рахунок або їх списання. Записи в журналі-ордері та у відомості роблять після обробки банківських виписок. Аналітичний облік за рахунком 31 у розрізі кореспондуючих рахунків відображають у листках-розшифровках на основі доданих до виписки банку розрахункових документів, у яких зазначено номер документа, дату, коротке найменування та суму операції. За автоматизованою формою узагальнення з обліку операцій на поточному рахунку у банку відбувається у відповідних машинограмах.

Облік грошових коштів у касі підприємства. Суб'єкти господарювання мають право здійснювати розрахунки за своїми зобов'язаннями як у безготівковій, так і в готівковій формі. Джерелами формування готівкових ресурсів у касі підприємства можуть виступати як кошти, отримані в установі банку за платіжними інструкціями, так і вхідна готівкова виручка від реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг та інших касових надходжень [9].

З метою забезпечення здійснення розрахунків готівкою підприємства повинні мати касу, окреме приміщення, а їх керівники мають забезпечити належне облаштування цієї каси та надійне зберігання готівкових коштів у ній. Якщо з вини керівників не були створені належні умови для забезпечення збереження коштів під час їх зберігання і транспортування, то вони несуть за це відповідальність у встановленому законодавством України порядку. Зберігання в касі готівки та інших цінностей, що не належать цьому підприємству, забороняється.

Керівник підприємства укладає з касиром договір про повну матеріальну відповідальність та ознайомлює його під підпис із вимогами Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. №148, а саме про те, що з моменту прийняття на роботу відповідає за збереження всіх прийнятих ним цінностей [9]. Касиру забороняється передовіряти виконання дорученої йому роботи іншим особам. Підприємства, штатним розписом яких не передбачено посади касира, виконання його обов'язків можуть покладати відповідно до письмового

розпорядження керівника на бухгалтера чи іншого працівника, з яким укладається договір.

Порядок приймання, зберігання, використання та обліку грошових коштів у касі підприємств і організацій усіх форм власності регламентується Порядком ведення касових операцій у національній валюті України, затвердженим постановою Правління Національного банку України № 148.

Накопичена в касі готівкова виручка може використовуватися підприємствами в необхідних розмірах для забезпечення операційної та іншої господарської діяльності. Ці кошти дозволено спрямовувати на [9]:

- виплату заробітної плати, матеріальної допомоги та інших заохочувальних виплат працівникам;
- виплату дивідендів (доходів) засновникам та акціонерам;
- фінансування господарських потреб та видачу коштів під звіт.

Обов'язковою передумовою використання готівкових коштів на будь-які внутрішні потреби є забезпечення суб'єктом господарювання своєчасної, систематичної та повної сплати податкових зобов'язань, зборів та єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування до бюджету та державних цільових фондів у загальновстановленому порядку.

Використання готівкової форми розрахунків обмежено Національним банком України – суб'єкти господарювання зобов'язані дотримуватися встановлених граничних сум розрахунків готівкою протягом одного дня за всіма платіжними документами з одним контрагентом [9]:

- до 10000 гривень включно – за розрахунками між юридичними особами та/або ФОП;
- до 50000 гривень включно – за розрахунками між підприємством (ФОП) та фізичною особою.

Платежі, що перевищують зазначені граничні суми, здійснюються виключно у безготівковому порядку через банківські установи шляхом перерахування коштів з рахунку на рахунок або внесення готівки до каси банку для подальшого зарахування на рахунок отримувача. Наявність у підприємства подат-

кового боргу не блокує можливість проведення касових операцій, проте може стати підставою для зупинення видаткових операцій за банківськими рахунками або накладення арешту на кошти в межах процедур примусового стягнення, що здійснюються органами Державної податкової служби.

Ліміт грошових коштів в касі кожним підприємством встановлюється самостійно та затверджується внутрішнім наказом (розпорядженням) по підприємству. Керівник підприємства затверджує внутрішній Порядок розрахунку ліміту каси. Розрахунок здійснюється за одним із двох методів: на основі середньоденного надходження готівки до каси або середньоденної видачі з каси.

Метод розрахунку ліміту на основі середньоденного надходження готівки до каси обирають підприємства, які мають постійну готівкову виручку – для розрахунку враховуються всі надходження готівки до каси за обрані три місяці (з урахуванням вихідних та святкових днів, якщо в ці дні каса працювала), проте до розрахунку надходжень не включаються грошові кошти, отримані з банку (на виплату заробітної плати, видачу під звіт тощо)

Метод розрахунку ліміту грошових коштів в касі на основі середньоденної видачі з каси обирають підприємства, які майже не мають вхідної готівкової виручки, але часто видають готівку – для розрахунку враховуються всі суми готівки, видані з каси за обрані три місяці поспіль, з розрахунку видачі виключаються суми виплати заробітної плати, пенсій, дивідендів та стипендій [9,38].

Згідно Положенням «Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні» № 148 підприємствам дозволено залишати в своїх касах готівкову виручку у неробочий час в межах, що не перевищують встановлений ліміт каси, а готівка що перевищує його, повинна обов'язково здаватися в банк для зарахування на поточні рахунки підприємства [9]. Якщо підприємство працює з готівкою, але з будь-яких причин не затверджено наказ про ліміт залишку готівки в касі, такий ліміт автоматично вважається нульовим, тобто грошові кошти, що знаходяться в касі на кінець робочого дня, є понадлімітними.

Не вважається порушенням наявність готівки в касі понад ліміт у разі виплати заробітної плати, пенсій, стипендій, дивідендів – кошти, отримані в ба-

нку або вилучені з виручки для. мають право зберігатися в касі понад встановлений ліміт протягом 5 робочих днів. Також якщо підприємство отримало виручку у вечірній час або у вихідні дні, коли банк не працює, ці кошти не вважаються понадлімітними, якщо вони будуть здані в банк наступного першого робочого дня банку (або передані інкасаторам).

Звільнені від затвердження ліміту грошових коштів в касі [9]:

- фізичні особи-підприємці (ФОП).
- релігійні організації, які не займаються комерційною (виробничою) діяльністю.
- підприємства, які приймають оплату виключно у безготівковій формі через банківські рахунки

Надходження грошових коштів в касу і видача їх із каси, незалежно від використання касових апаратів, підлягають обов'язковому первинному документуванню – оформленню прибутковими і видатковими касовими ордерами, які виписуються і реєструються бухгалтером [9]:

- прибутковий касовий ордер (ПКО, типова форма № КО-1) оформлюється бухгалтером у разі надходження грошових коштів до каси;
- видатковий касовий ордер (ВКО, типова форма № КО-2) складається під час видачі готівки з каси.

Бухгалтер здійснює наскрізну хронологічну нумерацію окремо прибуткових та видаткових ордерів, починаючи з 1 січня і до завершення поточного календарного року. До передачі касових ордерів на виконання касиру, бухгалтер реєструє їх у Журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів. Реєстрація видаткових ордерів, сформованих на підставі платіжних (розрахунково-платіжних) відомостей для виплати заробітної плати відображається в журналі реєстрації після фактичного завершення виплати грошових коштів та закриття відомості касиром.

У разі здійснення одноразових виплат із каси особам, які не входять до штатного складу підприємства, видача готівки за видатковим касовим ордером проводиться виключно за умови пред'явлення отримувачем паспорта або іншо-

го документа, що офіційно посвідчує особу. У текстовому полі видаткового ордера касир власноруч фіксує повні паспортні дані одержувача, а останній ставить свій особистий підпис про отримання коштів.

Будь-які виправлення, підчистки, використання коригуючих засобів або несанкціоновані зміни в первинних касових документах категорично заборонені нормативними актами НБУ – у разі допущення помилки документ анулюється, та виписується новий.

У процесі виконання прибуткових чи видаткових операцій касир зобов'язаний негайно погасити ордери та всі додані до них виправдні документи спеціальним штампом (або зробити власноручний напис) «Оплачено» чи «Отримано» із обов'язковим зазначенням поточної дати. Такий захід безпеки унеможливорює ризик повторного або несанкціонованого використання первинних документів.

Синтетичний та аналітичний облік готівкових коштів касир веде у Касовій книзі (типова форма № КО-4). Усі листи Касової книги мають бути заздалегідь пронумеровані та прошнуровані. Загальна кількість аркушів у книзі засвідчується підписами керівника підприємства та головного бухгалтера. Відповідно до сучасних вимог законодавства, скріплення книги печаткою здійснюється лише за умови її наявності на підприємстві, оскільки використання печаток юридичними особами є добровільним.

При веденні касової книги у паперовому вигляді записи здійснюються у двох примірниках: перший примірник залишається безпосередньо у Касовій книзі, другий примірник (відривний) є офіційним звітом касира.

При використанні автоматизованих систем обліку Касова книга формується в електронному вигляді, а наприкінці дня програма автоматично генерує два аналогічні друковані листи: «Вкладний лист касової книги» та «Звіт касира».

Наприкінці робочого дня касир підсумовує обороти за день, виводить остаточний залишок готівки на наступну дату і передає відривний «Звіт касира» разом із пакетом прикладених прибуткових та видаткових ордерів до бухгалте-

рії. Передача документів підтверджується підписом бухгалтера у Касовій книзі після перевірки правильності записів та арифметичної перевірки залишку.

Після завершення облікової обробки касові документи систематизуються в хронологічному порядку, зшиваються в окремі папки та підлягають надійному зберіганню. За нормами Податкового кодексу України, строк зберігання первинних касових документів підприємства, які є підставою для складання податкової звітності, становить не менше 5 років (60 місяців) у спеціально обладнаному архівному приміщенні або вогнетривких сейфах [4].

Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій для відображення інформації про рух грошових коштів в касі призначено активний рахунок 30 «Готівка». За дебетом рахунку 30 «Готівка» відображається надходження грошових коштів у касу підприємства, за кредитом – виплата грошових коштів із каси підприємства [8]. Перелік та характеристика субрахунків рахунку 30 «Готівка» наведені у табл. 1.5.

Таблиця 1.5 – Перелік та характеристика субрахунків до рахунку 30 «Готівка»*

№ рахунку	Назва рахунку	Характеристика
301	«Готівка в національній валюті»	Відображається надходження грошових коштів в національній валюті та видача.
302	«Готівка в іноземній валюті»	На субрахунку 302 «Готівка в іноземній валюті» облік операцій у валюті в перерахунку в національну валюту України ведеться по кожному виду валюти окремо.

*складено з використанням джерел [8]

Типова кореспонденція рахунків з обліку операцій в касі підприємства наведена в табл. 1.6.

Таблиця 1.6 – Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку операцій в касі підприємства *

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
Надходження грошових коштів в касу підприємства		
1.Отримані по чеку грошові кошти на виплату авансу по відрядженню працівника	301, 302	311, 312
2.Отримані по чеку грошові кошти на господарські потреби, на виплату відпускних	301	311

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
3.Повернений підзвітною особою залишок невитрачених сум, виданих на господарські потреби	301, 302	372
4.Отриманий аванс в рахунок поставки товарів (готівкова виручка)	301	681
5.Отримана доплата за поставлені товари	301	361
6.Повернений залишок сум, виданих на відрядження	301, 302	372
7.Внесено внесок до статутного фонду готівковими грошовими коштами в касу	301,302	46
8.Отримані по чеку грошові кошти з поточного рахунку підприємства на виплату заробітної плати	301	311
Виплати грошових коштів з каси підприємства		
1.Видані грошові кошти під звіт на відрядження	372	301, 302
2.Видані працівнику грошові кошти під звіт на господарські потреби	372	301
3.Виплачено відпускні	661	301
4.Здана готівка в касу банку для зарахування на поточний рахунок	311, 312	301, 302
5.Виплачена сума орендної плати	685	301
6.Видані кошти під звіт на господарські потреби	372	301
7.Виплачена заробітна плата працівникам підприємства	661	301
8.Видана позика працівнику підприємства	377	301
9.Виплачено аванс по заробітній платі працівникам підприємства	661	301

*складено з використанням джерел [8, 24, 26]

Узагальнення даних з обліку операцій в касі підприємства за журнально-ордерною формою обліку здійснюється у журналі-ордері 1 за кредитом рахунка 30 «Готівка» та у відомості 1.1 за дебетом рахунка [14]. Підставою для складання цих реєстрів є дані первинних та зведених облікових документів (звітів касира і доданих до них прибуткових та видаткових касових ордерів) у розрізі кореспондуючих рахунків у хронологічному порядку підсумками за 2 - 3 дні. Залишки на відповідних рахунках у відомостях на кінець місяця встановлюються як різниця між сумою сальдо на початок місяця і дебетових оборотів по рахунку за поточний місяць і сумою кредитових оборотів за місяць. Сальдо рахунків перевіряється з відповідними документами - звітами касира. За автоматизованою формою узагальнення з обліку операцій в касі підприємства відбувається у відповідних машинограмах.

Контроль грошових коштів в касі здійснюється через проведення планових та раптових інвентаризацій каси. Інвентаризація грошових коштів у касі – це обов’язкова процедура контролю, яка полягає у фактичному перерахунку

всіх цінностей у касі для перевірки їх відповідності даним бухгалтерського обліку: при зміні матеріально відповідальних осіб або при виявленні фактів розкрадання здійснюється обов'язкова інвентаризація грошових коштів у касі; планова інвентаризація проводиться у строки, затверджені керівником, а також обов'язково перед складанням річної фінансової звітності; раптова інвентаризація проводиться без попередження касира за рішенням керівництва або в межах внутрішнього чи зовнішнього аудиту, також є засобом контролю касової дисципліни.

Інвентаризація грошових коштів у касі здійснюється за наступними етапами:

1. Підготовчий етап – керівник видає наказ про створення інвентаризаційної комісії (за участю головного бухгалтера, представників адміністрації тощо). До початку перевірки касир дає розписку про те, що всі прибуткові та видаткові документи включені до звіту.

2. Основний етап – комісія проводить перерахунок усіх наявних у касі цінностей (готівки в національній та іноземній валюті, поштових марок, цінних паперів, чекових книжок), фактичний залишок порівнюється з даними Касової книги та залишку по субрахунку 301 «Готівка в національній валюті».

3. Заключний етап – за результатами перевірки комісія складає Акт про результати інвентаризації наявних коштів у трьох примірниках. В акті зазначають фактичну суму, суму за даними обліку та фіксують результат перевірки.

Надлишок грошових коштів, виявлений за результатом інвентаризації зараховується у склад інших операційних доходів підприємства, а нестача стягується з матеріально відповідальної особи (табл. 1.7).

Таблиця 1.7 – Типова кореспонденція бухгалтерських рахунків за результатами інвентаризації каси*

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
1. Виявлено надлишки грошових коштів в результаті інвентаризації	301	719
2. Оприбуткування надлишку у касу і внесення в дохід підприємства	301	74
3. Відображено суму нестачі грошових коштів у касі, яку не відшкодовує матеріально-відповідальна особа	947	301

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
4. Відображено суму, яка підлягає відшкодуванню винною особою	375	301
5. Внесено до каси суму недостачі грошових коштів	301	375

*складено з використанням джерел [8, 24, 26]

За порушення готівкового обліку та касової дисципліни Кодексом України про Адміністративні правопорушення встановлено штрафи [3]:

1. За порушення лімітів готівкових розрахунків – у випадку, якщо підприємство здійснює розрахунки готівкою з іншим суб'єктом господарювання на суму понад 10000 грн або з фізичною особою понад 50000 грн за один день, застосовується адміністративна відповідальність, яка накладається на керівника або головного бухгалтера підприємства у розмірі від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 1700 грн до 3400 грн), за повторне порушення протягом року: від 500 до 1000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (від 8500 грн до 17000 грн). Адміністративний штраф накладається як на платника готівки, так і на її отримувача.

2. За порушення порядку оприбуткування готівки накладають адміністративний штраф за порушення ведення податкового та бухгалтерського обліку у розмірі від 8 до 15 НМДГ (від 136 грн до 255 грн), за повторне порушення: від 10 до 20 НМДГ (від 170 грн до 340 грн).

Облік інших грошових коштів. Бухгалтерський облік інших грошових коштів здійснюють на активному рахунку 33 «Інші кошти», який призначено для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів (у національній та іноземній валюті), що знаходяться в касі підприємства, та кошти в дорозі, тобто грошові суми, внесені до кас банків, ощадних кас або поштових відділень для подальшого їх зарахування на рахунках підприємства в банках. Облік грошових документів ведеться за їх номінальною вартістю. За дебетом рахунка 33 «Інші кошти» відображається надходження грошових документів до каси підприємства та коштів у дорозі, за кредитом – вибуття грошових документів та списання коштів у дорозі після їх зарахування на відповідні рахунки.

Перелік та характеристика субрахунків рахунку 33 «Інші кошти» наведені в табл. 1.8.

Таблиця 1.8 - Перелік та характеристика субрахунків рахунку 33 «Інші кошти»

№ субрахунку	Назва субрахунку	Призначення субрахунку
331	«Грошові документи в національній валюті»	Призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів в національній валюті
332	«Грошові документи в іноземній валюті»	Призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових документів в іноземній валюті
333	«Грошові кошти в дорозі в національній валюті»	Призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в дорозі в національній валюті
334	«Грошові кошти в дорозі в іноземній валюті»	Призначені для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в дорозі в іноземній валюті

*складено з використанням джерел [8, 24, 26]

Типова кореспонденція рахунків з обліку інших грошових коштів наведена у табл. 1.9.

Таблиця 1.9 – Типова кореспонденція рахунків з обліку операцій з іншими грошовими коштами*

Назва господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Д-т	К-т
1. Викуплені власні акції у акціонерів	331	301
2. Надійшли путівки до санаторно-оздоровчих установ, оплачені з розрахункового рахунку	331	311
3. Оплачено за грошові документи у національній валюті, які надійшли в касу (поштові марки, марки гербового збору)	331	311
4. Сплачені проїзні документи, путівки до санаторіїв у іноземній валюті	332	312
5. Готівка в національній валюті через інкасатора здана для зарахування на поточний рахунок	333	301
6. На суму гривень, перерахованих для купівлі валюти	334	311
7. Списана вартість іноземної валюти для продажу	334	312
8. Видані працівникам путівки до оздоровчо-санаторних установ, придбаних за кошти підприємства	92	331
9. Оплачена частина вартості путівок одержувачами готівкою	301	331
10. Зарахована виручка та інші надходження грошових коштів на валютний рахунок	312	332
11. Списання грошових коштів у дорозі в національній валюті після їх зарахування на поточний рахунок у банку	311	333
12. Списана вартість реалізованої іноземної валюти	942	334
13. Рахунки 92 і 94 закриваються	79	92,94

*складено з використанням джерел [8, 24, 26]

Узагальнення даних з обліку операцій з іншими грошовими коштами за журнально-ордерною формою обліку здійснюється у журналі-ордері 1 за кредитом рахунка 33 «Інші кошти» та у відомості 1.3 за дебетом рахунка. За автоматизованою формою узагальнення з обліку операцій з іншими грошовими коштами відбувається у відповідних машинограмах.

Інформація про грошові кошти відображаються у формах фінансової звітності [6]:

- форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»;
- форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»;
- форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»

У формі №1 «Баланс» інформація про грошові кошти наведена у другому розділі активу «Оборотні активи» в рядках: 1165 «Гроші та їх еквіваленти», до якого можуть додаватися та у додаткові статті: 1166 «Готівка», 1167 «Рахунки в банках».

У формі №3 «Звіт про рух грошових коштів» відображається рух грошових коштів – їх надходження і витрачання за звітний період в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулись у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

У формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності» рух грошових коштів відображають у розділі 6 «Грошові кошти» в рядках: 640 «Готівка», 650 «Поточний рахунок у банку», 660 «Інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)», 670 «Грошові кошти в дорозі», 680 «Еквіваленти грошових коштів».

2. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТА АНАЛІЗ ЛІКВІДНОСТІ БАЛАНСУ ЗАТ «ОДЕСАКОНДИТЕР»

2.1. Техніко-економічна характеристика підприємства

ЗАТ «Одесакондитер» - одне з найстаріших підприємств України, яке розташоване за адресою: м. Одеса, Приморський район, 3-ій Водопровідний провулок, 9.

В 1820 році було створено маленьке приватне підприємство – торговий дім «Брати Крохмальникови» - перша кондитерська фабрика на півдні країни. Кондитерські вироби їхнього торгового дому не потребувало в особливій рекламі і користувалось заслуженою популярністю не тільки в тодішній Російській імперії : вони завоювали гран-при на міжнародних промислових виставках в Лондоні і Парижі, відмічені золотими медалями в Ростові – на – Дону, Москві, Лондоні.

ЗАТ «Одесакондитер» - це підприємство, яке має багатолітній досвід випуску кондитерських виробів. В 1996 році була введена в експлуатацію лінія німецької фірми «Bindler». Лінія призначена для виготовлення цукерок типу «Асорті». В 1997 році установлена нова лінія німецької фірми «KlöcknerHänsel» по виробництву карамелі зменшеної форми. Наприкінці 2003 року була введена в дію нова комп'ютеризована лінія німецької фірми «Sollich» по виробництву багат шарових цукерок і батонів. Сьогодні на цій лінії випускаються нові види горіхових цукерок: «Вернісаж», цукерок на основі нуги : «Алегро», «Віват», «Брависимо», «Флірт», «Очарование», а також двухшарові батони «Форсаж», «Формула». В 2007 році в цукерковому–шоколадному цеху було встановлено нову автоматизовану лінію «Бенке Лукау» (виробництво Німеччина). Ця лінія призначена для виробництва оригінальних цукерок типу асорті, преміум класу. Завод випускав понад 250 найменувань кондитерських виробів – вафлі, печиво, карамель, цукерки, зефір, мармелад, драже, торти тощо. Постійно функціонувало сім виробничих цехів. Продукція експортувалась за кордон – до Америки, Ізраїлю, Литви, Латвії, Чехії, Німеччині, Монголії, Казахстану, Узбекистану та інші

країни. Вироби, що випускаються під торговою маркою «Люкс», заслужено користувались великою популярністю у покупців і поєднують в собі високу якість і доступні ціни.

Нагороди підприємства з 1998 р.:

– у 1998р. Підприємство нагороджено Кубком Європейського Клубу Кондитерів за вищі досягнення в якості продукції і розвитку інновацій в технології;

– четвертий професійний дегустаційний конкурс «Солодкий тріумф 2003» в рамках 11-ої спеціалізованої виставки кондитерської промисловості «Ласощі-2003» (12-15 листопада 2003р.). Дипломи переможця в номінації «Добра якість 2003»: карамель з подвійною начинкою «Люкс-Білочка»; карамель з подвійною начинкою «Умка»; зефір «Калейдоскоп».

– диплом переможця в номінації «Тріумфальна упаковка 2003» – Шоколад «Люкс-Екстра»; диплом переможця в номінації «Гран прі – 2003» - цукерки «Нахнення»;

– переможець Всеукраїнського конкурсу якості продукції «100 кращих товарів України-2003» у номінації «продукти харчування» за відмінну якість продукції – печиво «Одеса»;

– переможці дегустаційного конкурсу кондитерських виробів «Солодкий тріумф 2010»;

– переможці дегустаційного конкурсу кондитерських виробів «Солодкий тріумф 2010»;

– переможець обласного конкурсу «Одеська якість» – у регіональному етапі Всеукраїнського конкурсу – «100 кращих товарів України» 2011р.;

– переможці дегустаційного конкурсу кондитерських виробів «Солодкий Тріумф 2011».

Проте, з 2019 року підприємство не випускає кондитерські вироби, основним видом діяльності є надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Основні фінансово-економічні показники діяльності ЗАТ «Одесакондитер» за 2023-2024 рр., наведені табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності
ЗАТ «Одесакондитер» за 2023-2024 рр.

Показники	Попередній рік	Звітний рік	Відхилення	
			абс.	%
1. Чистий дохід від надання послуг, тис. грн.	3375	6001	2626	77,8
2. Адміністративні витрати, тис. грн.	8097	7864	-233	-2,9
3. Витрати на збут, тис. грн.	41	41	–	–
4. Валовий прибуток, тис. грн.	3375	6001	2626	77,8
5. Повна собівартість наданих послуг, тис. грн.	8138	7905	-233	-2,9
6. Витрати на 1 гривню наданих послуг, грн.	2,41	1,32	-1,09	-45,2
7. Фінансовий результат до оподаткування, тис. грн., в тому числі:	-4442	-1590	2852	-64,2
- від основної операційної діяльності	-4763	-1904	2859	-60,0
- від іншої операційної діяльності	-4	-222	-218	в 54,5 р
- від фінансової діяльності		–	–	–
- від іншої діяльності	325	536	211	64,9
8. Податок на прибуток, тис. грн.	–	–	–	–
9. Чистий прибуток, тис. грн.	-4442	-1590	2852	-64,2
10. Середня облікова кількість працівників підприємства, осіб.	24	23	-1	-4,2
11. Продуктивність праці одного працівника підприємства, грн.	140625	260913	120288	85,5
12. Фонд оплати праці працівників підприємства, тис. грн.	3667	2927	-740	-20,2
13. Середня річна заробітна плата одного працівника підприємства, грн.	152791,6	127260,9	-25530,7	-16,7
14. Середня річна вартість основних засобів підприємства, тис. грн.	52620,5	48408	-4212,5	-8,0
15. Фондовіддача, грн.				
- по послугам	0,064	0,124	0,06	93,8
- по прибутку	0,091	0,039	-0,052	-57,1
16. Фондорентабельність, %	-8,44	-3,28	5,16	х
17. Середня річна вартість оборотних активів, тис. грн.	4789,5	3581	-1208,5	-25,2
18. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,71	1,68	0,97	136,6
19. Рентабельність основної діяльності, %	-141,1	-31,7	109,4	х
20. Середня річна сума дебіторської заборгованості	–	–	–	–
21. Середня річна сума кредиторської заборгованості	29567,0	30756	1189	4,0
22. Коефіцієнти ліквідності балансу				
- коефіцієнт поточної ліквідності	0,08	0,07	0,01	х
- коефіцієнт швидкої ліквідності	0,07	0,05	-0,02	х
- коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,05	-0,02	х

*розраховано за даними фінансової та статистичної звітності підприємства

З табл. 2.1 видно, що чистий дохід ЗАТ «Одесакондитер» збільшився в звітному році порівняно з попереднім на 2626 тис. грн або 77,8%. Повна собівартість наданих послуг зменшилась на 233 тис. грн або 2,9% (за рахунок зменшення адміністративних витрат, витрати на збут залишились незмінними). Це призвело до зменшення витрат на 1 гривню наданих послуг на 1,09 грн. або на 45,2%.

Фінансовий результат до оподаткування був збитком, який звітному році порівняно з попереднім зменшився на 2852 тис. грн або на 64,2%. Це відбулось за рахунок зменшення збитку від основної операційної діяльності на 2859 тис. грн. або на 60 % та збільшення прибутку від іншої діяльності на 211 тис. грн. або на 64,9%. Негативний вплив здійснило збільшення збитку від іншої операційної діяльності на 218 тис. грн або в 54,5р. Інвестиційну та фінансову діяльність підприємство не здійснювало впродовж двох років.

Відбулось покращення показників ефективності використання ресурсів підприємства:

- основних засобів, про що свідчить збільшення фондоддачі по послугам на 0,06 грн., а фондорентабельності – на 5,16% п.

- оборотних активів, про що свідчить збільшення коефіцієнту оборотності оборотних активів на 0,97 обороти;

- трудових ресурсів, про що свідчить збільшення продуктивності праці одного працівника підприємства на 120288 грн.;

- рентабельності основної діяльності – на 109,4 %п.

Проте, коефіцієнти ліквідності не знаходяться у межах нормативних значень, відбувається зменшення їх значень: поточної ліквідності – на 0,01, коефіцієнтів швидкої та абсолютної ліквідності на – 0,02, що свідчить, як про низьку платоспроможність підприємства, так й про її погіршення протягом двох років.

Таким чином, можна зробити висновок про наявність тенденції до покращення діяльності та фінансового стану ЗАТ «Одесакондитер» впродовж досліджуваного періоду.

2.2. Аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер»

В системі управління підприємством поняття «ліквідність» розглядається як один із найважливіших маркерів його фінансового стану та характеризує здатність адаптуватися до ринкових умов, захищає підприємство від раптового банкрутства. Економічна сутність поняття «ліквідність» відображає часовий інтервал та швидкість трансформації певного виду активу в грошову форму без втрати його первісної ринкової вартості – наявність оборотних коштів у достатньому розмірі для погашення короткострокових зобов'язань підприємства.

В економічній літературі відсутній єдиний підхід до визначення поняття «ліквідність», наводиться багато варіантів його трактування (табл. 2.2).

Таблиця 2.2 – Визначення поняття «ліквідність» за науковим підходом [36]

Науковець	Визначення
А. П. Дорошенко	Показник, що характеризує спроможність суб'єкта господарювання проводити розрахунки за своїми зобов'язаннями як за рахунок наявних грошових коштів, так і за рахунок грошових коштів, отриманих від реалізації окремих елементів майна підприємства
І. П. Ткаченко	Здатність підприємства перетворювати свої активи в гроші для покриття необхідних платежів
О. Я. Базилінська	Показник, що характеризує можливість надходження грошових коштів не лише за рахунок реалізації активів, але й за рахунок залучення додаткових зовнішніх коштів
І. О. Школьник	Ступінь покриття боргових зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у гроші відповідає строку погашення платіжних зобов'язань
М.М. Бердар	Здатність підприємства швидко продати активи й оплатити свої зобов'язання

В економічній теорії та практиці поняття «ліквідність» прийнято розмежовувати на два рівні [17]:

– ліквідність активу – це здатність конкретного елемента майна (активів) трансформуватися в грошову форму за певний визначений проміжок часу без суттєвої втрати своєї поточної ринкової вартості;

– ліквідність підприємства (балансу) – це стан фінансової системи підприємства який характеризує її спроможність своєчасно, у повному обсязі та безперешкодно розраховуватися за своїми поточними (короткостроковими) зобов'язаннями за рахунок наявних оборотних активів.

Ступінь мобільності різних елементів майна підприємства є неоднорідним: зокрема, дебіторська заборгованість характеризується високим рівнем ліквідності, оскільки може бути оперативно інкасована або реалізована на ринку з мінімальним дисконтом, натомість необоротні активи відносяться до майна, що важко реалізується, оскільки їх перетворення у грошові кошти можливе лише за умови суттєвого зниження ціни.

За інших рівних умов, підприємство з вищою питомою вагою ліквідних активів здатне більш ефективно й безперешкодно виконувати свої поточні зобов'язання перед контрагентами, ніж підприємство з меншою часткою ліквідних активів. Розуміння об'єктивної спроможності підприємства своєчасно розраховуватися за поточними зобов'язаннями є пріоритетним для всіх груп зовнішніх та внутрішніх користувачів фінансової звітності [15].

Нездатність підприємства підтримувати належний рівень короткострокової платоспроможності загрожує фінансовій стійкості підприємства в довгостроковій перспективі, унеможлиблює виконання зобов'язань перед інвесторами та акціонерами. Навіть за умов високої операційної ефективності та прибутковості, підприємство ризикує опинитися у стані технічного банкрутства, якщо його поточні грошові надходження не покривають обсяг короткострокових зобов'язань. Це зумовлює необхідність проведення регулярного аналізу платоспроможності підприємства не лише за показниками його прибутковості (за даними форми № 2 «Звіт про фінансовий стан (Звіт про сукупний дохід)»), а й на основі зіставлення груп активів та пасивів та визначення ліквідності балансу за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Питання аналізу показників ліквідності розглядалися у працях багатьох науковців – О.П. Антонюка, І.О. Бланка, О. Я. Базилінської, М.М. Бердар, А. П. Дорошенко, Є. В. Мниха, Т.В. Польової, Г.В. Савицької, І. П. Ткаченко, І. О. Школьника, А.В. Череп та ін. Проте в економічній літературі переважно розглядаються питання аналізу показників ліквідності балансу, без врахування особливостей діяльності підприємства. Для підприємств харчової промисловості поняття ліквідності балансу має важливе значення. Це пов'язано з високою швидкістю

оборотності капіталу, обмеженими термінами придатності сировини й готової продукції, а також жорсткою залежністю від торговельних мереж.

Ліквідність балансу – це ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, строк перетворення яких у грошову форму відповідає строку погашення зобов'язань, це здатність підприємства вчасно і в повному обсязі розраховуватися за своїми боргами за рахунок наявних оборотних та необоротних активів.

Ліквідність балансу є фундаментом платоспроможності підприємства. Якщо ліквідність є це потенційною здатністю розраховуватися за боргами в майбутньому – статичний показник на дату балансу, то платоспроможність – це реальною наявністю грошових коштів для здійснення цих розрахунків є динамічним показником.

Джерелами інформації для проведення аналізу ліквідності балансу підприємства є дані форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».

Аналіз ліквідності підприємства здійснюється за абсолютними та відносними показниками [15].

Аналіз ліквідності балансу за абсолютними показниками – це аналіз ліквідності балансу, який полягає в порівнянні активів, згрупованих за рівнем їх ліквідності, із зобов'язаннями, об'єднаними за строками їх погашення. Залежно від рівня ліквідності активи за формою № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» поділяються на такі групи [15, 38]:

1. A_1 – абсолютно ліквідні активи (рядок 1160 та 1165) – це сума за статтями грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень, цінних паперів;

2. A_2 – активи, які можна реалізувати швидко (рядки з 1120 по 1155 та 1190) – це активи, для перетворення яких в грошові кошти потрібен певний час (дебіторська заборгованість).

3. A_3 – активи, які можна реалізувати повільно (рядки 1100, 1110, 1170 та 1200) – це статті другого розділу активу балансу, що включають запаси та інші оборотні активи та третій розділ активу балансу «Необоротні активи та групи вибуття».

4. A_4 – активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (рядок 1095) – це усі статті першого розділу активу балансу «Необоротні активи».

Пасиви балансу відповідно до зростання строків погашення зобов'язань групуються наступним чином:

1. P_1 – найбільш термінові зобов'язання (рядки 1605, з 1615 по 1660, 1690, 1700) – це кредиторська заборгованість.

2. P_2 – короткострокові пасиви (рядки 1600 та 1610 третього розділу пасиву балансу).

3. P_3 – довгострокові пасиви (рядки з 1500 по 1520) – довгострокові кредити банку та позики, третього розділу пасиву балансу.

4. P_4 – постійні пасиви (рядок 1495) – усі статті першого розділу пасиву балансу «Власний капітал», це власний (акціонерний) капітал, що знаходиться в розпорядженні підприємства.

Схематичне відображення порівняння груп активів з відповідними групами пасивів для визначення ліквідності балансу наведено на рис. 2.1.

Рис. 2.1– Схематичне відображення порівняння груп активів з відповідними групами пасивів для визначення ліквідності балансу*

*складено за даними [15]

Баланс підприємства вважається ліквідним, якщо його поточні активи перевищують короткострокові зобов'язання [15]:

$$A_1 \geq П_1; A_2 \geq П_2; A_3 \geq П_3; A_4 < П_4 \quad (2.1)$$

Аналіз ліквідності балансу за відносними показниками – це аналіз ліквідності балансу, який полягає в розрахунку відносних показників – коефіцієнтів ліквідності та порівнянні їх з нормативними значеннями [38]:

- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт швидкої ліквідності;
- коефіцієнт абсолютної ліквідності.

Коефіцієнт поточної ліквідності є найбільш поширеним та узагальнюючим показником ліквідності, який визначається відношенням усіх поточних активів до поточних зобов'язань і дозволяє виявити ступінь покриття поточних зобов'язань поточними активами підприємства і розраховується за формулою [15]:

$$K_{пл.} = \frac{A_1 + A_2 + A_3}{П_1 + П_2} \quad \text{або} \quad \frac{(\text{ряд.1195} + \text{ряд.1200})}{\text{ряд.1695}} \quad (2.2)$$

Коефіцієнт характеризує запас фінансової міцності, який забезпечує підприємству захист від випадкових коливань у надходженні грошових коштів та покриває ризики можливого знецінення оборотних активів. Нормативне значення коефіцієнта поточної ліквідності 2,0, яке є досить умовним. Для підприємств харчової промисловості, які мають високу швидкість оборотності капіталу, цей коефіцієнт може перебувати в межах 1,1 - 1,3. Оскільки продукція продається та перетворюється на гроші щодня, підприємству не потрібен величезний запас активів. Головний мінус коефіцієнта поточної ліквідності є те, що він є кількісним, а не якісним. Якщо у структурі оборотних активів підприємства є зіпсована сировина чи безнадійна дебіторська заборгованість, формально значення коефіцієнту відповідатиме нормативу (2,0), але реальна платоспроможність підприємства дорівнюватиме нулю.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується відношенням абсолютно ліквідних активів та активів, які можна швидко реалізувати до поточних

зобов'язань і розраховується за формулою [15]:

$$K_{\text{ш.л.}} = \frac{A_1 + A_2}{\Pi_1 + \Pi_2} \text{ або } \frac{(\text{ряд.1195} + \text{ряд.1120}) - (\text{ряд.1100} + \text{ряд. 1110})}{\text{ряд. 1695}} \quad (2.3)$$

Нормативним значенням є рівень не менший за 1. Аналізуючи динаміку цього коефіцієнту звертають увагу на фактори, що вплинули його зміну. Так, якщо відбулось збільшення дебіторської заборгованості коефіцієнт буде формально високим, але реальна ліквідність – низькою. На підприємствах харчової промисловості даний показник залежить від ефективності роботи із торговельними мережами.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який визначається відношенням найбільш ліквідних активів (грошових коштів) до поточних зобов'язань і розраховується за формулою [15]:

$$K_{\text{абс.л.}} = \frac{A_1}{\Pi_1 + \Pi_2} \text{ або } \frac{\text{ряд 1160} + \text{ряд 1165}}{\text{ряд 1695}} \quad (2.4)$$

Коефіцієнт показує, частину заборгованості підприємства, яка може бути сплачена негайно. На підприємствах харчової промисловості коефіцієнт абсолютної ліквідності часто буває нижчим за норму через те, що гроші відразу спрямовують для закупівлі сировини, що швидко псується. Нормативне значення має бути у межах 0,25–0,35. Тобто 25–35 % своїх термінових боргів може погашено підприємством негайно, тому цей показник часто називають коефіцієнтом платоспроможності.

Проведемо аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер» за абсолютними та відносними показниками.

Аналіз ліквідності балансу за абсолютними показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» допомогою табл. 2.3.

З табл. 2.3 видно, що баланс підприємства в звітному році не є абсолютно ліквідним:

а) на початок року: $A_1 < \Pi_1$, $A_3 > \Pi_3$, $A_4 > \Pi_4$

б) на кінець року: $A_1 < \Pi_1$, $A_3 > \Pi_3$, $A_4 > \Pi_4$

Таблиця 2.3– Розрахунок абсолютних показників для аналізу ліквідності балансу звітного року*

Показники активу балансу	Сума, тис.грн.		Показники пасиву балансу	Сума, тис.грн.		Платіжний результат, тис.грн.	
	на початок року	на кінець року		на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року
A_1 – Найбільш ліквідні активи (1160+1165)	3068	2532	P_1 – Найбільш термінові зобов'язання (1605+1615÷1660+1690+1700)	45810	46547	-42742	-40210
A_2 –Активи, які можна реалізувати швидко (1120÷1155+1190)	–	–	P_2 – Короткострокові пасиви (1600+1610)	–	–	–	–
A_3 – Активи, які можна реалізувати повільно (1100+1110+1170+ +1200)	781	781	P_3 – Довгострокові пасиви (1500÷1520)	–	–	–	–
A_4 – Активи, реалізація яких пов'язана з труднощами (1095)	11384	11067	P_4 - Постійні пасиви (1495+1665+1525+1526)	-30577	-32167	41961	43234
<i>Баланс</i>	15233	14380	<i>Баланс</i>	15233	14380	-	-

*розраховано за даними форм фінансової звітності підприємства та [15]

Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками здійснюється за даними форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» або табл. 2.3 за допомогою табл. 2.4.

З табл. 2.4 видно, що всі коефіцієнти ліквідності не знаходяться в межах норми, спостерігається їх стійке погіршення, що негативно характеризує діяльність підприємства та свідчить про неспроможність підприємства покриття термінових зобов'язань та високий рівень загрози втрати платоспроможності підприємством. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття), який відображає загальну спроможність підприємства погашати поточну заборгованість за рахунок оборотних активів має дуже низький рівень: на початок попереднього року він становив лише 0,13, а на кінець звітного року знизився та склав 0,07.

Таблиця 2.4 – Аналіз ліквідності підприємства за відносними показниками*

Коефіцієнти ліквідності підприємства	Алгоритм розрахунку за кодом рядка	Но-рма	Розрахункові значення			Відхилення
			На початок попереднього року	На кінець попереднього року	На кінець звітного року	
а	б	в	1	2	3	3-2
1. Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1195+1200	= 2,0	0,13	0,08	0,07	-0,01
	1695					
2. Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності	1195+1200-	1,0	0,11	0,07	0,05	-0,02
	-1100-1110					
3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1160+1165	> 0,2 [0,25... 0,35]	0,11	0,07	0,05	-0,02
	1695					

*розраховано за даними форм фінансової звітності підприємства та [15]

Це означає, що поточні зобов'язання підприємства забезпечені його оборотними активами лише на 7% – на кожну гривню заборгованості припадає лише 7 коп. оборотних активів.

Коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності майже повністю повторює динаміку коефіцієнту поточної ліквідності (покриття), скоротившись з 0,11 до 0,05 на кінець звітного року (при нормативному значенні 1,0). Незначний розрив між показниками поточної та швидкої ліквідності (0,02 у звітному році) свідчить про те, що у структурі оборотних активів підприємства майже відсутні матеріальні запаси, а основну частину, яка забезпечує покриття заборгованості, формують грошові кошти та дебіторська заборгованість.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності за досліджуваний період також зазнав негативних змін, знизившись з 0,11 до 0,05 (відхилення склало -0,02). Це свідчить, що підприємство спроможне негайно погасити лише 5% своїх найбільш термінових зобов'язань, що підтверджує нестачу грошових коштів.

Аналіз складу, динаміки та грошових коштів здійснюють на підставі даних форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності» за допомогою табл. 2.5.

Таблиця 2.5 - Аналіз структури та динаміки грошових коштів*

Грошові кошти	Абсолютна величина, тис. грн		Структура, %		Відхилення			
	на початок звітного року	на кінець звітного року	на початок звітного року	на кінець звітного року	абсолютне	питомої ваги	у відсотках до величини 2020 року	у відсотках до відхилення загальної величини
Грошові кошти, в тому числі:	3068	2532	100,0	100,0	-536	x	-17,5	100,0
– готівка	1	1	–	0,04	–	0,04	–	–
– поточний рахунок в банку	3067	2531	100,0	99,96	-536	-0,04	-17,5	100,0
– інші рахунки в банку (акредитиви, чекові книжки)	–	–	–	–	–	–	–	–
– грошові кошти в дорозі	–	–	–	–	–	–	–	–
– еквіваленти грошових коштів	–	–	–	–	–	–	–	–

*розраховано за даними форм фінансової звітності підприємства та [15]

З табл. 2.5 видно, що в звітному році порівняно з попереднім величина грошових коштів зменшилась на 536 тис. грн. або на 17,5%. Це відбулось за рахунок зменшення грошей на поточному рахунку у банку, величина готівкових грошей залишилась незмінною. Грошові кошти на початок звітного року формувались за рахунок коштів на поточному рахунку в банку. На кінець звітного року відбулись наступні зміни в структурі грошових коштів підприємства: найбільшу питому вагу займають кошти на поточному рахунку в банку – 99,96%, питома вага готівкових коштів – 0,04%. Це підтверджує нестачу грошових коштів для підприємства.

Таким чином аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер» за абсолютними та відносними показниками дозволив зробити висновок про те, що баланс підприємства не є абсолютно ліквідним, відносні показники ліквідності не знаходяться в межах нормативних значень, що негативно характеризує діяльність підприємства та свідчить про неспроможність покриття термінових зобов'язань та високий рівень загрози втрати платоспроможності підприємством. Проте комплексна

оцінка діяльності ЗАТ «Одесакондитер» в цілому дозволяє стверджувати, що такі низькі показники зумовлені зміною бізнес-моделі підприємства – припиненням власного кондитерського виробництва та перепрофілюванням на здачу в операційну оренду наявних площ і майнових комплексів.

3. СТАН БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ У ЗАТ «ОДЕСАКОНДИТЕР»

3.1. Характеристика організації обліку на підприємстві

Організація та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-IV від 16 липня 1999 року, Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, Порядком подання фінансової звітності та іншими нормативно-правовими актами, затвердженими Міністерством фінансів України, які визначають принципи і методи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Основні положення бухгалтерського обліку, які забезпечують його незмінність протягом поточного року наводяться в наказі про організацію бухгалтерського обліку, який розробляється керівником підприємства.

Наказ про облікову політику складається у відповідності до виконання вимог Закону України від 16.07.99.року №996-15 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та з метою складання достовірної фінансової звітності.

В наказі обумовлюється зміна облікової політики, якщо:

- змінюються вимоги Міністерства фінансів України;
- зміняться статутні вимоги підприємства;
- нові (запропоновані і обґрунтовані фахівцями фірми) положення облікової політики забезпечать більш достовірне відображення господарських операцій.

Наказ «Про облікову політику підприємства» по ЗАТ «Одесакондитер» був затверджений 1 квітня 2022 року.

Робочий план рахунків розроблений на основі плану рахунків, затвердженого наказом Міністерства фінансів України №186 від 19.04.2001 р., з метою забезпечення необхідної деталізації обліково-економічної інформації головний бухгалтер ввів додаткову систему субрахунків.

Для ведення бухгалтерського обліку застосовується автоматизована форма обліку, яка наведена на рис. 3.1.

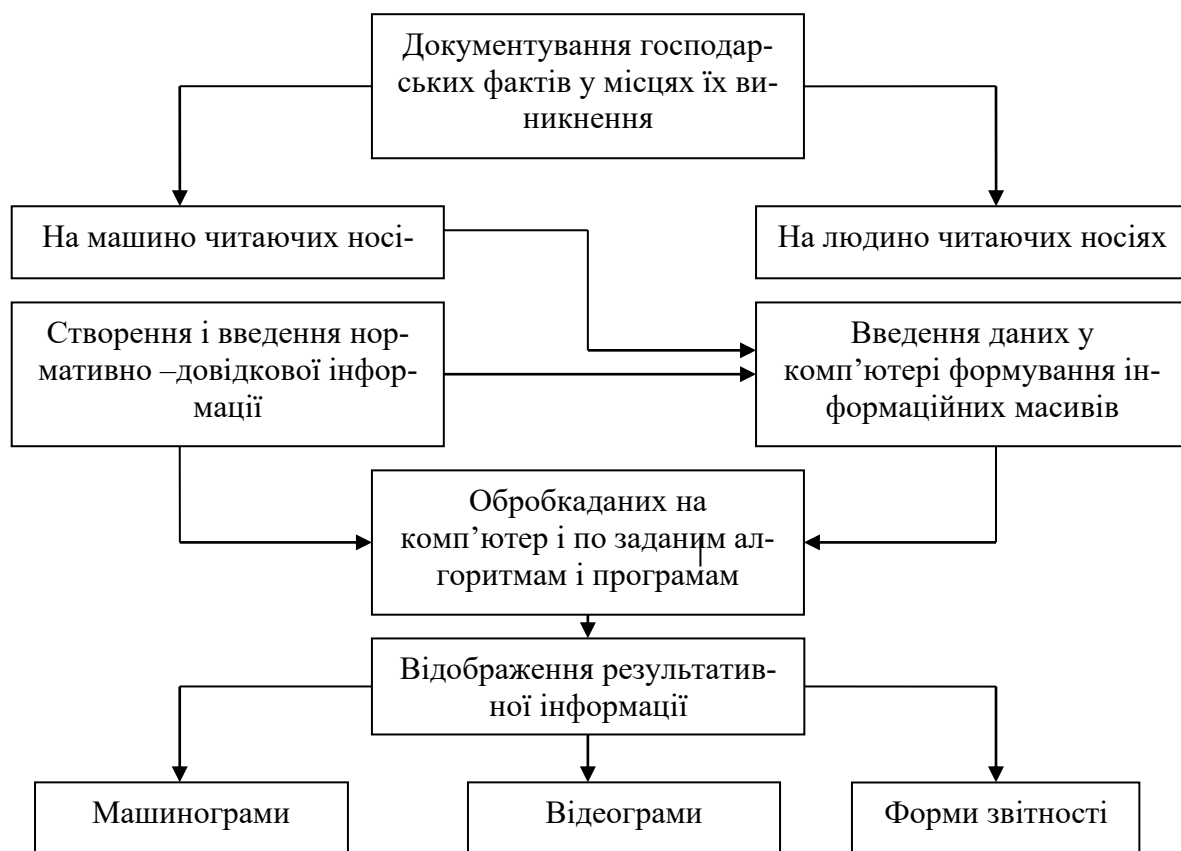

Рис. 3.1 – Схема автоматизованої форми обліку ЗАТ «Одесакондитер»*
*складено за даними наказу про облікову політику підприємства

Облік витрат підприємства ведуть на рахунках класу 9 «Витрати діяльності».

Для визнання основних засобів терміну корисного використання об'єктів та вибору методу нарахування амортизації створено постійно діючу експортну технічну комісію.

До малоцінних необоротних матеріальних активів відносити активи, відмінні від основних, вартісна оцінка яких менша або дорівнює 1000 грн.

При нарахуванні амортизації основних засобів застосовувати методи амортизації, установлені і затверджені протоколом спільного засідання постійно діючої комісії, призначених наказом керівника для вирішення даних питань, установивши такі методи нарахування амортизації для:

1) об'єктів основних засобів – прямолінійний метод та ліквідаційна вартість яка дорівнює 0;

2) малоцінних необоротних активів та бібліотечні фонди у розмірі 100% їх вартості в першому місяці використання об'єкту.

В основному виробництві використовувати метод обліку витрат на виробництво та калькулювання фактичної виробничої собівартості продукції із застосуванням елементів нормативного.

Щодо обслуговування та управління підприємством в Наказі «Про облікову політику підприємства» визначено адміністративні витрати, витрати на збут, а також інші витрати виробництва.

Резерв забезпечення на виплату відпусток працівникам підприємства не створюється; резервування коштів на додаткове пенсійне забезпечення, реструктуризацію, виконання зобов'язань за обмеженими контрактами не провадять.

Контроль за виконанням даного наказу покласти на фінансового директора та головного бухгалтера підприємства.

Структура бухгалтерії підприємства наведена на рис. 3.2.

Рис. 3.2 – Структура бухгалтерії ЗАТ «Одесакондитер»*

*складено за даними наказу про облікову політику підприємства

За результатами діяльності на ЗАТ «Одесакондитер» складаються наступні форми фінансової звітності:

– форма №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» - звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал;

– форма №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» - звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства. В йому зіставляються доходи і витрати від здійснення різних видів діяльності підприємства, - операційної, фінансової та інвестиційної;

– форма №3 «Звіт про рух грошових коштів» - надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

– форма №4 «Звіт про власний капітал» - відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду;

– форма №5 «Примітки до фінансової звітності» - сукупність показників і пояснень, яка забезпечує деталізацію й обґрунтованість статей фінансових звітів, а також інша інформація.

3.2. Облік грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер»

ЗАТ «Одесакондитер» для здійснення діяльності використовує розрахунки готівкою, яка знаходиться в касі. Готівкові операції у ЗАТ «Одесакондитер» – надходження та видача готівки до каси здійснюються відповідно до Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України № 148. Відповідальність за дотримання касової дисципліни покладено на керівника ЗАТ «Одесакондитер».

Каса – це спеціально обладнане та ізольоване приміщення, яке призначене для приймання, видачі та тимчасового зберігання готівки. Касир у ЗАТ «Одесакондитер» – матеріально відповідальна особа, на яку покладено функції

щодо видачі-приймання готівки. Ліміт грошових коштів у касі для ЗАТ «Одесакондитер» розраховується на основі середньоденної видачі готівки з каси.

Рух грошових коштів в касі оформлюються документами типової форми, які наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1 – Типові форми документів для оформлення грошових коштів в касі у ЗАТ «Одесакондитер»*

Форма	Назва документа	Призначення
КО – 1	Прибутковий касовий ордер	оформляється надходження готівки в касу
КО – 2	Видатковий касовий ордер	оформляється видача готівки з каси
КО – 3	Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів	реєстрація в бухгалтерії касових документів
КО – 4	Касова книга	облік операцій з готівкою касиром

*складено за даними обліку підприємства

Порядок оформлення грошових коштів у касі у ЗАТ «Одесакондитер» є наступним:

– рух грошових коштів оформлюється касовими ордерами, видатковими відомостями, розрахунковими документами, документами за операціями із застосуванням платіжних карток, іншими касовими документами, які згідно із законодавством України підтверджують факт надання послуг або отримання (повернення) готівкових коштів.

– приймання готівки в касу ЗАТ «Одесакондитер» проводиться за прибутковими касовими ордерами (ф. № КО-1), підписаними головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником підприємства.

– видача готівки з кас проводиться за видатковими касовими ордерами (ф. № КО-2) або видатковими відомостями; документи на видачу готівки підписують керівник і головний бухгалтер або працівник підприємства, який на це уповноважений керівником; до видаткових ордерів можуть додаватися заява на видачу готівки, розрахунки тощо.

– видачу готівки касир проводить тільки особі, зазначеній у видатковому касовому ордері або видатковій відомості; якщо видача готівки проводиться за довіреністю, оформленою у встановленому порядку згідно із законодавством України, у тому числі й особи, що не має змоги у зв'язку з хворобою або з інших поважних причин поставити підпис власноручно, то в тексті після

прізвища, імені та по батькові одержувача готівки бухгалтер зазначає прізвище, ім'я та по батькові особи, якій довірено одержати готівку; у разі видачі готівки за видатковою відомістю перед підписом про одержання грошей касир робить у ній напис «За довіреністю»; довіреність залишається в касира і додається до видаткового касового ордера або видаткової відомості;

– приймання одержаної з банку готівки в касу та видача готівки з каси для здавання її до банку оформляються відповідними касовими ордерами (прибутковим або видатковим) з відображенням такої касової операції в касовій книзі, документом, що свідчить про здавання виручки до банку, є відповідна квитанція до прибуткового документа банку на внесення готівки, засвідчена підписами відповідальних осіб банку та відбитком печатки банку;

– касові ордери до передавання в касу реєструються бухгалтером у журналі реєстрації прибуткових і видаткових касових документів, видаткові касові ордери, що оформлені на підставі видаткових відомостей на виплати, пов'язані з оплатою праці, реєструються після здійснення цих виплат.

– записи заносяться до електронної Касової книги (ф. № КО-4) в системі «BAS Бухгалтерія», наприкінці дня програма автоматично генерує два листи: «Вкладний лист касової книги» та «Звіт касира», які роздруковуються і підшиваються хронологічно.

Для відображення інформації про наявність та рух грошових коштів в касі ЗАТ «Одесакондитер» використовують рахунок 30 «Готівка». За дебетом рахунку відображається надходження грошових коштів у касу підприємства, за кредитом – виплата грошових коштів із каси підприємства. Кореспонденція рахунків з обліку грошових коштів у касі ЗАТ «Одесакондитер» наведена в табл. 3.2.

Узагальнення інформації за рахунком 30 «Готівка» здійснюють у відповідних машинограмах за дебетом та кредитом рахунку. Схематичне відображення документального оформлення обліку грошових коштів в касі ЗАТ «Одесакондитер» наведено на рис. 3.3.

Таблиця 3.2 – Кореспонденція бухгалтерських рахунків з обліку грошових коштів в касі ЗАТ «Одесакондитер»

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1. Отримано кошти з поточного рахунку за чеком для видачі під звіт	301	311	8500
Видано з каси під звіт провідному інженеру фінансово-господарського відділу на купівлю будівельних матеріалів	372	301	7500
Повернено до каси працівником невикористаний залишок підзвітних коштів (протягом 3 робочих днів)	301	372	350
4. Повернуто зайву суму виданої зарплати	301	661	2360
6. Внесено грошові кошти на поточний рахунок залишок готівки (понад встановлений ліміт каси)	311	301	850
7. Видано гроші підзвітній особі на або на відрядження	372	301	13520

*складено за даними первинних документів підприємства

Рис.3.3 – Схематичне відображення документального оформлення обліку грошових коштів в касі ЗАТ «Одесакондитер»*

*складено за даними обліку підприємства

Для ЗАТ «Одесакондитер», безготівкова форма розрахунків є домінуючою, оскільки надходження орендної плати та відшкодування комунальних послуг від орендарів здійснюються виключно через банківські перекази на поточний рахунок, що мінімізує витрати на інкасацію та спрощує моніторинг операційного грошового потоку. Основні форми безготівкових розрахунків ЗАТ «Одесакондитер» наведені на рис. 3.4. Для ЗАТ «Одесакондитер» як орендодавця основним інструментом є кредитовий переказ коштів від орендарів на підставі виставлених рахунків (інвойсів), що забезпечує швидкість і прозорість безготівкового обігу. ЗАТ «Одесакондитер» дотримується порядку розрахунків за платіжними інструкціями.

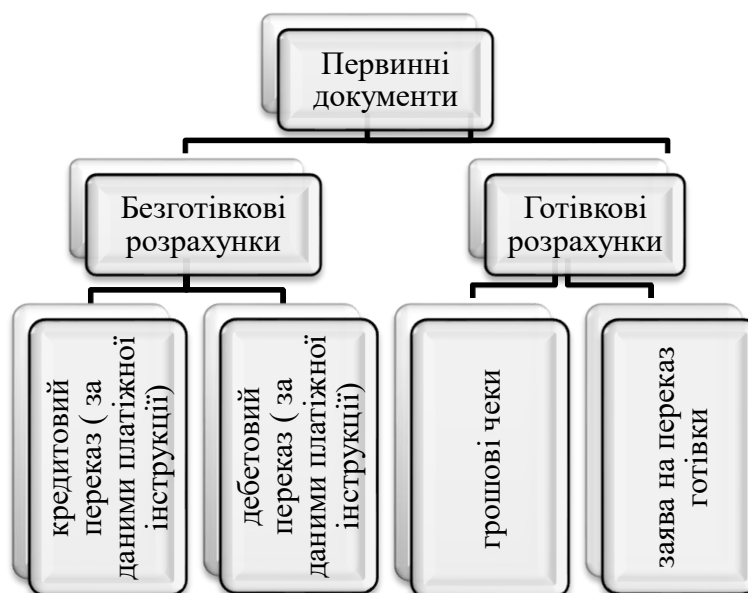

Рис. 3.4 – Основні форми безготівкових розрахунків ЗАТ «Одесакондитер»*
*складено за даними обліку підприємства

ЗАТ «Одесакондитер» мінімізувало використання готівки у своїй діяльності і перейшло переважно на безготівкові розрахунки з орендарями, процедура інкасації або самостійного внесення готівки на рахунок за допомогою Заяви на переказ готівки наразі має поодинокий характер. У разі виникнення потреби внесення коштів, операція здійснюється у безпаперовій формі через каси обслуговуючого банку з автоматичним формуванням касових документів. Отримана квитанція є підтвердженням збільшення залишку грошових коштів на рахунок банку та є підставою для проведення звірки даних касової книги з банківською випискою. Підприємство повністю орієнтовано на швидкі безготівкові перекази за допомогою електронних платіжних інструкцій через систему «Клієнт-Банк», що дозволяє уникнути відволікання грошей з обороту та забезпечує максимальну мобільність найбільш грошових коштів для оперативного покриття поточних зобов'язань.

У сучасній практиці обліку ЗАТ «Одесакондитер» процес обробки банківських виписок повністю автоматизовано завдяки системи «Клієнт-Банк» з обліковою програмою «BAS Бухгалтерія». Це дозволяє бухгалтеру уникати ручного введення даних: електронна виписка імпортується в систему автоматично, а програма самостійно розпізнає коди ЄДРПОУ контрагентів, здійснює кон-

тирування рахунків та виводить актуальний залишок грошових коштів. Робота з виписками відбувається щодня для недопущення касових розривів.

Для обліку наявності та руху грошових коштів на поточному рахунку, що знаходяться у банку і можуть бути використані для поточних операцій призначено рахунок 31 «Рахунки в банку». За дебетом відображається надходження грошових коштів, за кредитом – їх використання. Кореспонденція рахунків з обліку господарських операцій на поточному рахунку наведена в табл. 3.3.

Таблиця 3.3 – Кореспонденція рахунків з обліку господарських операцій на поточному рахунку ЗАТ «Одесакондитер»*

Зміст господарської операції	Д-т	К-т	Сума, грн
1. Отримано на поточний рахунок безготівкову орендну плату від орендаря	311	361	180000
2. Перераховано з поточного рахунку до бюджету земельний податок за поточний місяць	641	311	45000
3. Сплачено рахунок АТ «ДТЕК Одеські електромережі» за спожиту електроенергію орендованих приміщень	631	311	92400
4. Списано банком комісію за розрахунково-касове обслуговування (РКО) та ведення рахунку за місяць	92	311	650
5. Передано готівку із каси в банк	31	30	5000

*складено за даними первинного обліку підприємства

Узагальнення інформації за рахунком 31 «Рахунки в банку» здійснюють у відповідних машинограмах за дебетом та кредитом рахунку.

Схематичне відображення операцій з грошовими коштами на рахунках банку у ЗАТ «Одесакондитер» наведено на рис. 3.5.

Рис. 3.5 - Схематичне відображення операцій з грошовими коштами на рахунках банку у ЗАТ «Одесакондитер»*

*складено за даними обліку підприємства

Контроль достовірності облікової інформації щодо обліку грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер» здійснюється у формі інвентаризації, яка:

– проводиться як планова інвентаризація каси (перед складанням річної фінансової звітності станом на 31 грудня);

– проводиться раптові перевірки за розпорядженням керівництва.

Інвентаризації у ЗАТ «Одесакондитер» здійснюється відповідно до Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затв. наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями). За наказом керівника створюється інвентаризаційна комісія. Здійснюється повний поштучний перерахунок готівки та грошових документів (якщо такі є) в сейфі. Касир дає розписку про оприбуткування всіх документів до початку перевірки. Результати інвентаризації заносяться до Акта про результати інвентаризації наявних коштів. Остання інвентаризація у ЗАТ «Одесакондитер» проводилась 25.11.2025 року за результатом якої не було виявлено жодних нестач.

Інформація про грошові кошти ЗАТ «Одесакондитер» відображається у формах фінансової звітності, порядок складання яких регулюється НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: у формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», формі №3 «Звіт про рух грошових коштів» та формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».

За результатами дослідження, можна зробити висновок, що облікова політика ЗАТ «Одесакондитер» у частині грошових коштів спрямована на максимальну автоматизацію та переведення розрахунків у безготівкову форму. Це мінімізує витрати на обслуговування каси, виключає ризики порушення касової дисципліни та дозволяє ефективно управляти обмеженими ліквідними ресурсами підприємства.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В даній кваліфікаційній роботі були розглянуті питання фінансового обліку грошових коштів та аналізу ліквідності балансу на прикладі ЗАТ «Одесакондитер».

У першому розділі були розглянуті питання економічної сутності обліку грошових коштів: економічна сутність грошових коштів, їх класифікація та нормативно-правова база та задачі з фінансового обліку грошових коштів, документальне оформлення грошових коштів, їх синтетичний облік та узагальнення інформації щодо грошових коштів у формах фінансової звітності підприємства.

У другому розділі було проведено наведено техніко-економічну характеристику діяльності підприємства, здійснено аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності та аналіз ліквідності балансу ЗАТ «Одесакондитер» за два роки.

Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ЗАТ «Одесакондитер» дозволив зробити висновок про наявність тенденції до покращення діяльності та фінансового стану ЗАТ «Одесакондитер» впродовж досліджуваного періоду. Так, чистий дохід ЗАТ «Одесакондитер» збільшився в звітному році порівняно з попереднім на 77,8%. Повна собівартість наданих послуг зменшилась 2,9% (за рахунок зменшення адміністративних витрат, витрати на збут залишились незмінними). Це призвело до зменшення витрат на 1 гривню наданих послуг на 45,2%. Фінансовий результат до оподаткування був збитком, який звітному році порівняно з попереднім зменшився на 64,2%. Це відбулось за рахунок зменшення збитку від основної операційної діяльності на 60 % та збільшення прибутку від іншої діяльності на 64,9%. Негативний вплив здійснило збільшення збитку від іншої операційної діяльності в 54,5р. Інвестиційну та фінансову діяльність підприємство не здійснювало впродовж двох років. Відбулось покращення показників ефективності використання ресурсів підприємства: основних засобів, про що свідчить збільшення фондівіддачі по послугам на 0,06 грн.; оборотних активів, про що свідчить збільшення коефіцієнту оборотності оборотних активів на 0,97 обороти; трудових ресурсів – про що свід-

чить збільшення продуктивності праці одного працівника підприємства на 120288 грн.; рентабельності основної діяльності – на 109,4 %п.

В розділі наведені підходи до визначення поняття «ліквідність» в економічній літературі. Доведено, що в економічній літературі переважно розглядаються питання аналізу показників ліквідності балансу, без врахування особливостей діяльності підприємства. Для підприємств харчової промисловості поняття ліквідності балансу має важливе значення. Це пов'язано з високою швидкістю оборотності капіталу, обмеженими термінами придатності сировини й готової продукції, а також жорсткою залежністю від торговельних мереж.

Здійснено аналіз ліквідності ЗАТ «Одесакондитер» за абсолютними та відносними показниками. За результатами аналізу зроблено висновок про те, що баланс підприємства не є абсолютно ліквідним, відносні показники ліквідності не знаходять в межах нормативних значень, що негативно характеризує діяльність підприємства та свідчить про неспроможність покриття термінових зобов'язань та високий рівень загрози втрати платоспроможності підприємством. Проте комплексна оцінка діяльності ЗАТ «Одесакондитер» в цілому дозволяє стверджувати, що такі низькі показники зумовлені зміною напряму основної діяльності підприємства – припиненням власного кондитерського виробництва та перепрофілюванням на здачу в операційну оренду наявних площ і майнових комплексів.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи розглянуто стан та організацію бухгалтерського обліку та обліку грошових коштів ЗАТ «Одесакондитер». Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться відповідно чинному законодавству – закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» та національним П(С)БО та внутрішнім документам – Наказу «Про облікову політику підприємства», в якому обумовлені певні особливості організації бухгалтерського обліку ЗАТ «Одесакондитер». Облік ведеться бухгалтерією за автоматизованою формою обліку. ЗАТ «Одесакондитер» складає квартальну та річну фінансову звітність, яку подає користувачам відповідно до чинного законодавства.

ЗАТ «Одесакондитер» змінило напрям операційної діяльності – цей фактор кардинально змінив структуру грошових потоків підприємства, де безготівкові надходження від орендарів на поточні рахунки у банку стали основним джерелом формування ліквідних ресурсів, тоді як готівковий оборот через касу набув виключно обмежений, господарський характер.

Облік грошових коштів на підприємстві автоматизовано за допомогою програми «BAS Бухгалтерія», що забезпечує оперативне відображення касових і банківських операцій. Оформлення готівкових операцій здійснюється у первинних документах: прибутковому касовому ордері; видатковому касовому ордері; журналі реєстрації прибуткових та видаткових касових документів; касовій книзі, розрахунок ліміту каси здійснюється відповідно до вимог Положення НБУ № 148.

Для ЗАТ «Одесакондитер», безготівкова форма розрахунків є домінуючою, оскільки надходження орендної плати та відшкодування комунальних послуг від орендарів здійснюються виключно через банківські перекази на поточний рахунок, що мінімізує витрати на інкасацію та спрощує моніторинг операційного грошового потоку. Основним інструментом є кредитовий переказ коштів від орендарів на підставі виставлених рахунків, що забезпечує швидкість і прозорість безготівкового обігу. Контроль достовірності облікової інформації щодо обліку грошових коштів у ЗАТ «Одесакондитер» здійснюється у формі інвентаризації.

ЗАТ «Одесакондитер» можна надати наступні рекомендації щодо стабілізації фінансового стану та покращення його діяльності:

– впровадити платіжний календар у програму «BAS Бухгалтерія» – рекомендується налаштувати та активно використовувати підсистему «Платіжний календар» в операційному обліку, що дозволить бухгалтерії щоденно прогнозувати точні дати надходження орендної плати та чітко планувати видаткові транзакції (комунальні платежі, податки), що упередить появу касових розривів;

– повністю перейти на безпаперовий касовий документообіг – для оптимізації адміністративних витрат доцільно повністю відмовитися від роздруко-

вування проміжних касових документів, через перехід на ведення електронного журналу реєстрації та касової книги із накладанням КЕП (кваліфікованого електронного підпису), що дозволено чинним законодавством;

– автоматизувати обробку вхідних платіжних інструкцій від орендарів та синхронізувати їх із вихідними інструкціями на користь постачальників енергоносіїв, оскільки підприємство має низькі показники поточної ліквідності, будь-яке порушення строків ініціювання або виконання платіжних інструкцій орендарями призводить до миттєвих касових розривів, тому це є одним з головних важелів оперативного управління ліквідністю підприємства;

– здійснити перехід від ретроспективного до оперативного аналізу – класичний аналіз ліквідності на основі квартальної чи річної звітності за даними форми №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» для підприємства зі значенням коефіцієнта поточної ліквідності 0,07 є неефективним, тому рекомендується впровадити щотижневий аналіз залишку грошових коштів за прямим методом (на основі чистих грошових потоків від операційної оренди);

– створити систему відкриття рахунків із овердрафтом – для термінового покриття дефіциту грошей у дні сплати податків на майно, ЗАТ «Одесакондитер» необхідно укласти з обслуговуючим банком договір про короткостроковий бланковий овердрафт у межах середньомісячних безготівкових надходжень від великих орендарів;

– здійснити реструктуризацію поточних зобов'язань – оскільки оборотні кошти у ЗАТ «Одесакондитер» майже відсутні, керівництву необхідно провести переговори з основними кредиторами про реструктуризацію або відтермінування боргів взамін на привілеї в оренді чи довгострокові контракти;

– переглянути тарифну політику в частині індексації орендної плати – з метою швидкого збільшення надходження безготівкових грошових коштів необхідно внести зміни до договорів оренди, передбачивши щоквартальну індексацію вартості квадратного метра відповідно до рівня інфляції та ринкових тенденцій у сегменті комерційної нерухомості міста Одеси;

– здійснити упередження штрафів касової дисципліни – бухгалтерії необхідно повністю виключити проведення будь-яких готівкових розрахунків з підприємцями, які перевищують межу 10 000 грн за день, щоб уникнути безальтернативних адміністративних штрафів за ст. 163-15 КУпАП, які в умовах дефіциту капіталу є додатковим збитком для підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. №996-XIV зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 3.02.2026 р.)
2. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 р. №1591-IX (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 5.02.2026 р.)
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 14.05.2020 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 25.02.2026 р.)
4. Податковий кодекс України Закон України (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 5.03.2026р.)
5. Цивільний кодекс України: Закон України (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.02.2026 р.)
6. Загальні вимоги до фінансової звітності: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013р.№73 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення 12.02.26 р.)
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua> (дата звернення 12.02.26 р.)
8. Інструкція щодо застосування плану рахунків, затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99 р. №291 (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 12.02.26 р.)
9. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 29.12.2017 р. № 148 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/v0148500->

17#Text (дата звернення 20.02.2026 р.)

10. Про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Інструкція затв. постановою Правління НБУ від 29 липня 2022 р. № 163 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text> (дата звернення 15.02.26 р.)

11. Про порядок відкриття та закриття рахунків користувачам надавачами платіжних послуг з обслуговування рахунків: Інструкція затв. постановою Правління НБУ від 29.07.2022 №162 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-22#Text> (дата звернення 15.02.26 р.)

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: затв.: наказом М-ва фінансів України від 02.09.2014р. №879 (зі змінами та доповненнями): веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення 8.03.2026 р.)

13. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку № 356 від 29.01.2000 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <http://www.ligazakon.ua>. (дата звернення: 20.02.2026 р.)

14. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затв. наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text> (дата звернення: 7.03.2026 р.)

15. Антонюк О.П., Ступницька Т.М., Купріна Н.М. Економічний аналіз (практикум): навч. посібник. 2-ге вид. Львів: «Магнолія 2006», 2015. 326 с

16. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 328 с.

17. Бержанір І. А. Діагностика показників ліквідності підприємств. Фінансове забезпечення сталого розвитку економіки України: колективна монографія / за ред. Слатвінського М.А. Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. 151–156 с.

18. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / за ред. проф. Ф.Ф.Бутинця. 7-е вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2016. 832 с.
19. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній Г. Економічний аналіз: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 487с.
20. Лень В.С, Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні. К.: ВД «Професіонал», 2018. 608с.
21. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2011. 670с.
22. Любушин Н.М. Економічний аналіз: підручник. Видавництво: ЮНИТИ- ДАНА, 2010. 576с.
23. Максимова В.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Одеса: ОНЕУ, 2012. 670 с.
24. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: підручник. К.: КНТУ, 2014. 536 с.
25. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для вищої школи. К.: Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
26. Стельмашук О. О., Богданова В. В. Фінансовий облік і звітність. К.: Кондор, 2021. 400 с.
27. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз: Ч. 2. Спеціальні методи фінансового аналізу: навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2016. 76 с.
28. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К., 2012. 647 с.
29. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник. 5-е вид., допов. І перероб. К.: Алерта, 2011. 976 с.
30. Чеснакова Л. С., Алексеєва А. В., Масалітіна В. В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Київський нац. торговельно- економічний ун-т. К.: КНТЕУ, 2009. 397с.
31. Фінансовий аналіз / М.Д. Білик, О.В. Павловські, Н.М. Притуляк та ін. Київ.: КНЕУ, 2009. 592 с.

32. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. К.: Центр учбової літератури, 2016. 368 с. URL:<http://cul.com.ua/preview/fash.pdf>. (дата звернення 15.03.26 р.)
33. Бондаренко Н.М., Таран В.В. Організація обліку і контролю грошових коштів // Бухгалтерський облік, аналіз і аудит. URL: http://bses.in.ua/journals/2017/17_2017/46.pdf (дата звернення 18.02.26 р.)
34. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства // Ефективна економіка. 2010. № 3. URL: www.economy.nauka.com.ua. (дата звернення 15.03.26 р.)
35. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства // Актуальні проблеми економіки. 2014. № 6. С. 419–426.
36. Польова Т. В., Кравцова Ю. В. Аналіз ліквідності балансу підприємства на прикладі ПРАТ «Бондарівське» // Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2018/35.pdf (дата звернення 18.03.2026 р.)
37. Сарапіна О. А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення // Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2012. № 2. С. 47–58.
38. Відносні показники ліквідності і платоспроможності. *Analys UA*: [веб-сайт]. URL: <https://analizua.com/metodyka-rozrakhunku/102-vidnosni-pokaznyku-likvidnosti> (дата звернення 15.03.2026 р.)
39. Ліміт каси -новації в порядку розрахунку. *I.factor*: [веб-сайт]. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/buh911/2018/january/issue-5/article-33627.html> (дата звернення 25.02.2026 р.)
40. ЗАТ «Одесакондитер». Опендатабот: [веб-сайт]. URL: <https://opendatabot.ua/c/32833927> (дата звернення 15.05.2026 р.)
41. Верховна Рада України: [Веб-сайт]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення 3.02.2026 р.)

Додаток А

Апробація результатів наукового дослідження кваліфікаційної роботи на науковому колоквіумі кафедри фінансів, обліку та аудиту «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки»

Витяг

з протоколу № 12
засідання кафедри фінансів, обліку та аудиту
від 23.04.2026р.

Голова засідання кафедри: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф.Мельник Ю.М.

БУЛИ ПРИСУТНІМИ: професори: Іванченкова Л.В, НемченкоВ.В.; доценти: АнтонюкО.П., БаранюкХ.О. (докторант), Васьковська К.О., Євтушевська О.О., МарковаТ.Д., Скляр Л.Б., Ступницька Т.М., Тарасова О.В.; старші викладачі та асистенти: Пчелянська Г.Б., Гребейникова Н.А.; ст. лаборант: Золотухіна С.А.

СЛУХАЛИ: в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та аудиту проф. Мельника Ю.М. про результати наукового колоквіуму: «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки», який проводився 17 квітня 2026 року в рамках наукової школи «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів»кафедри фінансів, обліку та аудиту Одеського національного технологічного університету.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити результати наукового колоквіуму «Дослідження сучасних аспектів та інструментів: фінансів, банкінгу, фінансового обліку, аналізу та аудиту в системі управління діяльністю суб'єктів національної економіки» з наряду наукової школи кафедри фінансів, обліку та аудиту «Забезпечення конкурентоспроможності та ефективності функціонування національної економіки та її суб'єктів», який проводився 17.04.2026 р.

2. Здобувачам вищої освіти СВО «Бакалавр» та СВО «Магістр» спеціальностей 071(D1) «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» та 072 (D2) «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», ОПП «Фінанси, банківська права, страхування та фондовий ринок», докторантам та аспірантам, які підготували доповіді на науковий колоквіум 17.04.2026р. в рамках дослідження за темами КРМ, КРБ та дисертацій, що виконуються відповідно до затверджених тем на підставі наказів ОНТУ, надати апробацію наукових досліджень, а саме:

2.49. Здобувачу СВО «Бакалавр», ННІЕУіБ ім. Г.Е. Вейнштейна спеціальності 071 «Облік і оподаткування», ОПП «Облік і аудит» Богуцькому І.Є, тема доповіді: «УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОКАЗНИКИ АБСОЛЮТНОЇ ЛІКВІДНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ», науковий керівник – к.е.н., доц. Ступницька Т.М.

В.о. завідувача кафедри фінансів,
обліку та аудиту, д.е.н., проф.

/ПІДПИСАНО/

Юрій МЕЛЬНИК

В.о. секретаря

/ПІДПИСАНО/

Світлана ЗОЛОТУХІНА